Prifysgol Caerdydd
Safonau'r Gymraeg
Adroddiad Blynyddol ar gyfer
Awst 2023 - Gorffennaf 2024

Paratowyd yn unol â Rheoliadau Safonau’r Gymraeg (Rhif 6) 2017 ac adroddiad blynyddol ‘Cynhyrchu safonau’r Gymraeg – dogfen cyngor arfer da’ Comisiynydd y Gymraeg.

Mae'r ddogfen hon ar gael yn Saesneg/This document is available in English

Cynnwys

1. Rhagair
2. Crynodeb Gweithredol
3. Trosolwg o'r Brifysgol
4. Datblygiadau yn ystod 2022-2023
5. Trefniadau Cydymffurfiaeth Cyffredinol
6. Cynllun Gweithredu 2023-2024
7. Cynllun Gweithredu 2024-2025
8. Cwynion
9. Sgiliau Iaith Gymraeg y Gweithwyr

9a) Sgiliau Iaith Gymraeg Staff y Gwasanaethau Academaidd a Phroffesiynol

10. Hyfforddiant Iaith Gymraeg i Staff
11. Cyrsiau Hyfforddiant
12. Swyddi a Hysbysebwyd
13. Manylion cyswllt

Atodiad A: Cynllun Gweithredu'r Gymraeg 2023-2024

Atodiad B: Cynllun Gweithredu'r Gymraeg 2024-2025

1. Rhagair

Yn fy rôl o fod yn Brofost a Dirprwy Is-Ganghellor Prifysgol Caerdydd â chyfrifoldeb dros y Gymraeg, rwy'n falch o gyflwyno Adroddiad Blynyddol eleni, sy'n cwmpasu'r cyfnod rhwng mis Awst 2023 a mis Mehefin 2024.

Mae Prifysgol Caerdydd yn ymrwymedig i ymgorffori a phrif ffrydio'r Gymraeg yn ei holl weithgareddau a'r gwasanaethau y mae'n eu darparu, yn unol â'n Strategaeth Iaith Gymraeg, [Yr Alwad/Embrace It], sydd â'r nod o fynd y tu hwnt i gydymffurfiaeth, a chyfoethogi amgylchedd gwirioneddol ddwyieithog. Mae'r data yn yr adroddiad hwn yn cynrychioli diwylliant Cymraeg ehangach y sefydliad mewn rhai ffyrdd, ond nid y diwylliant hwnnw ei hun ydynt, wrth gwrs. Er hynny, mae cydymffurfio â Safonau'r Gymraeg yn allweddol ac, yn ystod y flwyddyn adrodd, mae'r Brifysgol wedi parhau â'i hymdrechion i sicrhau cydymffurfiaeth, sy'n sail hanfodol i'r diwylliant ehangach ac sy'n rhoi hyder i staff, myfyrwyr a rhanddeiliaid ddefnyddio'r iaith yn y gweithle.

Mae'r hyn a nodwyd y llynedd yn berthnasol eto: rydym wedi parhau i feithrin ymwybyddiaeth o'r Safonau trwy gynnal sesiynau cyflwyno ac ymwybyddiaeth, trwy gynnwys y Safonau yn ein modiwlau hyfforddi gorfodol a'n rhaglenni cynefino ar gyfer staff, a thrwy gyhoeddi erthyglau yn ein cylchlythyrau staff a myfyrwyr. Ac unwaith eto, mae gwaith allweddol wedi'i wneud gyda'n Tîm Cyfathrebu Digidol i wella'r ddarpariaeth ar-lein trwy gyfrwng y Gymraeg.

Mae'r adroddiad hwn, sy'n rhan o'r daith tuag at filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050, yn nodi ein cydymffurfiaeth â'r Safonau ac yn cyflwyno'r data angenrheidiol ar gyfer blwyddyn ariannol 2023-24, gan gynnwys gwybodaeth am ein trefniadau cyffredinol ar gyfer cydymffurfiaeth, cwynion, sgiliau gweithwyr, cyrsiau hyfforddi a gynigir yn Gymraeg a nifer y swyddi a hysbysebwyd y categoreiddiwyd yn rhai y mae angen sgiliau Cymraeg ar eu cyfer. Rydym wedi ystyried y data hyn yn ofalus, sydd eto yn amlygu cynnydd; ar yr un pryd maent yn tanlinellu'r angen i barhau i weithio, mewn modd dychmygus ac o safbwynt cydymffurfio, i sicrhau ansawdd, gweledeedd a chyrhaeddiad ein gwasanaethau cyfrwng Cymraeg.

Damian Walford Davies
Profost a Dirprwy Is-Ganghellor

2. Crynodeb Gweithredol

Mae Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011 yn gosod fframwaith cyfreithiol sy'n rhoi dyletswydd ar Brifysgol Caerdydd, ymhlith sefydliadau cyhoeddus eraill, i gydymffurfio â Rheoliadau Safonau'r Gymraeg (Rhif 6) 2017 sy'n ymwneud â'r Gymraeg.

Fel un o ofynion Safon y Gymraeg 166, 172 a 178 mae'n ofynnol i'r Brifysgol gyhoeddi 'Adroddiad Blynyddol' yn manylu ar y wybodaeth ganlynol:

Cydymffurfio cyffredinol	Sut rydym wedi cydymffurfio â'r safonau yr oedd dyletswydd arnom eu cyflawni yn ystod y flwyddyn honno (yn ôl dosbarth y safonau – cyflenwi gwasanaethau, llunio polisi, gweithredu).
Cwynion	Nifer y cwynion a gafwyd (yn ôl dosbarth y safonau – cyflenwi gwasanaethau, llunio polisi, gweithredu).
Sgiliau'r gweithlu	Nifer y gweithwyr sydd â sgiliau Cymraeg ar ddiwedd y flwyddyn dan sylw.
Cyrsiau hyfforddiant	Nifer yr aelodau o staff (a'r ganran) a fynychodd gyrsiau hyfforddiant a gynigiwyd gennym yn Gymraeg.
Swyddi a hysbysebwyd	Nifer y swyddi gwag a hysbysebwyd gennym yn ystod y flwyddyn a oedd wedi'u categoreiddio gyda gofynion gwahanol o ran sgiliau Cymraeg.

6 mis ar ôl diwedd y flwyddyn ariannol y mae'r adroddiad yn ymwneud â hi, mae'n rhaid i ni gyhoeddi'r adroddiad ar-lein a sicrhau ei fod ar gael ym mhob un o'n swyddfeydd sy'n agored i'r cyhoedd. Mae'n ofynnol i ni hefyd roi cyhoeddusrwydd i'r ffaith ein bod wedi cyhoeddi adroddiad blynyddol.

3. Trosolwg o'r Brifysgol

Llywodraethu

Bwrdd Gweithredol y Brifysgol (UEB) sy'n gyfrifol yn y pen draw am wneud yn siŵr bod y Brifysgol yn cydymffurfio'n gyffredinol â Rheoliadau (Rhif 6) y Gymraeg 2017, yn ogystal â'r holl faterion eraill sy'n ymwneud â gweithredu a monitro polisïau.

Gellir gweld Hysbysiad Cydymffurfio'r Brifysgol yn llawn ar ein gwefan yma.
Mae ein datganiad ffurfiol o gydymffurfio â'r
- Safonau Cyflenwi Gwasanaeth i'w ddarllen o fewn ein Polisi Darparu Gwasanaethau Cymraeg.
- Safonau Gweithredol i'w ddarllen o fewn ein Polisi Safonau Gweithredol y Gymraeg.

Mae gan y Brifysgol Grŵp Gweithredol y Gymraeg, a sefydlwyd ym mis Hydref 2021, sy'n gyfrifol am gynnig arweiniad strategol a sicrhau atebolrwydd, a hynny dan oruchwyliaeth y Profost a Dirprwy Is-Ganghellor. Mae'r Grŵp yn cwrdd o leiaf deirgwaith y flwyddyn i adolygu'r cynnydd yn unol â Strategaeth yr Iaith Gymraeg a dyletswyddau statudol o dan reoliadau Safonau'r Gymraeg. At hyn, mae Pwyllgor Llywodraethu'r Brifysgol yn ymwneud â chraffu ar adroddiadau a datblygiadau.

Y Tîm Cydymffurfiaeth a Risg

Y tîm Cydymffurfiaeth a Risg yn Swyddfa Ysgrifennydd y Brifysgol sy'n gyfrifol yn benodol am arweiniad a chyngor ar Safonau'r Gymraeg. Mae'r tîm Cydymffurfiaeth a Risg yn darparu adroddiadau rheolaidd ar gynnydd a meysydd i'w gwella i Grŵp Gweithredol y Gymraeg, sy'n cael ei gadeirio gan ein Profost a Dirprwy Is-Ganghellor. Yn dilyn ymadawiad yr UwchGynghorydd blaenorol â chyfrifoldeb am y Gymraeg, cwblhawyd adolygiad o'r disgrifiad swydd a'r teitl, a sefydlwyd rôl newydd yr Uwch-Gynghorydd Cydymffurfiaeth a Swyddog y
Gymraeg i ddangos pwysigrwydd y Gymraeg o fewn ein cylch gwaith cydymffurfio ac i ganiatáu mwy o ffocws ar Safonau'r Gymraeg fel rhan o rôl dydd-i-ddydd yr UwchGynghorydd.

Grŵp Materion y Gymraeg

Mae'r grŵp gweithredol hwn, a sefydlwyd ym mis Hydref 2021 hefyd, yn cwrdd yn rheolaidd i drafod cynnydd cynlluniau gweithredu, ac unrhyw benderfyniadau strategol a ddirprwyir iddo i'w rhoi ar waith.

Modiwl Gorfodol a Digwyddiadau Sefydlu

Mae'r Brifysgol wedi creu e-fodiwl Cymraeg y mae'n rhaid i'r holl staff ei gwblhau, y bydd yn ei ddiweddaru a'i adnewyddu yn ystod cyfnod adrodd 2024-2025. Mae'r modiwl hwn yn datblygu ymwybyddiaeth aelodau staff o'r Gymraeg, gan gynnwys ymwybyddiaeth o'i hanes a'i rôl yn niwylliant Cymru, dealltwriaeth o'r ddyletswydd i weithredu yn unol â Safonau'r Gymraeg, a'r modd y gellir defnyddio'r Gymraeg yn y gweithle. Mae'r Brifysgol hefyd yn meithrin ymwybyddiaeth o ofynion y Safonau yn ystod ei digwyddiadau sefydlu staff wyneb yn wyneb ar gyfer newydd-ddyfodiaid.

Tîm Cyfieithu

I amlygu ymrwymiad y Brifysgol i'r Gymraeg, mae yna 12 o staff bellach yn rhan o'r Tîm Cyfieithu Cymraeg – un Rheolwr Gwasanaeth, pedwar Uwch-gyfieithydd, chwe Chyfieithydd a Swyddog Gweinyddol. Mae'r uned yn defnyddio rhaglen feddalwedd cyfieithu lle gellir gwneud ceisiadau cyfieithu. Gall staff sy'n siarad Cymraeg hefyd gyflwyno ceisiadau i'r uned gyfieithu i wirio cywirdeb unrhyw gynnwys Cymraeg. Mae gan y Brifysgol danysgrifiad blynyddol i becyn meddalwedd cof cyfieithu sy'n storio'r holl waith cyfieithu er mwyn sicrhau cysondeb ac i gyflymu'r broses o gyfieithu yn y dyfodol pan fydd yr un brawddegau neu dermau wedi'u cyfieithu o'r blaen. Caiff pob cais a gyflwynir i'r uned ei wirio gan aelod uwch o'r tîm er mwyn sicrhau cywirdeb mewn perthynas â gramadeg ac ystyr.

Deon y Gymraeg

Mae Deon cyntaf y Brifysgol dros y Gymraeg wedi bod yn ei swydd ers mis Tachwedd 2018, ac mae'r rôl yn un sy'n ceisio meithrin cyfraniadau unigol a chyfunol at hyrwyddo a datblygu'r Iaith Gymraeg ar draws pob agwedd ar fywyd y Brifysgol. Mae'r Deon yn hyrwyddwr proffil uchel ar gyfer anghenion academaidd ac anghenion ehangach myfyrwyr a staff sy'n siarad Cymraeg. Mae ganddo oruchwyliaeth strategol dros bortffolio ein darpariaeth Gymraeg, mae'n datblygu polisïau, ac mae'n gyfrifol am ysgogi'r gwaith o gyflawni ein strategaeth Iaith Gymraeg. Mae'r gwaith hwn a'r ymrwymiadau cysylltiedig yn cael eu cyfleu yn Strategaeth Iaith Gymraeg y sefydliad, a gymeradwywyd ar y lefel

benderfynu uchaf yn y Brifysgol (Bwrdd Gweithredol y Brifysgol, y Cyngor a'r Senedd) ym mis Rhagfyr 2020.

Er mwyn hyrwyddo nodau'r strategaeth, mae'r Brifysgol wedi sefydlu'r Academi Gymraeg, sef rhwydwaith o ymarferwyr sy'n ehangu ac yn esblygu'n barhaus ledled y Brifysgol ac sy'n ymwneud ag elfennau amrywiol o ran cyflawni ei hymrwymiadau Cymraeg. Y Deon, Rheolwr yr Academi a Swyddog Cangen y Coleg Cymraeg yw canolbwynt y gweithgarwch hwn, a hynny mewn cysylltiad agos â'r Uwch-gynghorydd Cydymffurfiaeth â chyfrifoldeb dros y Gymraeg. Sefydlodd yr Academi Gymraeg gartref iddi ei hun yn ystod 2023 (Y Lle) ar Plas y Parc yng nghanol Campws y Brifysgol gyda'r bwriad o fod yn ganolbwynt ffisegol i'r gymuned Gymraeg a hyrwyddo bywyd Cymraeg y sefydliad, gan gynnwys ei rwydweithiau dysgwyr sy'n tyfu. Mae cynllun gwaith Deon y Gymraeg a'r Academi Gymraeg yn cael ei fonitro gan Grŵp Gweithredol y Gymraeg, sy'n cwrdd deirgwaith y flwyddyn ac yn cynnwys y Profost a Dirprwy Is-Ganghellor (yn rôl Arweinydd y Brifysgol ar gyfer y Gymraeg a Chydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant), y Prif Swyddog Gweithredu, y Pennaeth Cyfathrebu, Marchnata a Recriwtio, Pennaeth Ysgol y Gymraeg, y Pennaeth Cydymffurfiaeth a Risg, Swyddog y Gymraeg ar gyfer myfyrwyr, a chyd-weithwyr allweddol y Gwasanaethau Proffesiynol ac Academaidd. Darperir sicrwydd trwy'r grŵp hwn i Fwrdd Gweithredol y Brifysgol fesul chwe mis. Bydd gwaith ar y strategaeth sy'n ymwneud â'r myfyrwyr hefyd yn cael ei fonitro trwy'r pwyllgor Addysg a Phrofiad Myfyrwyr sy'n cwrdd yn chwarterol, ac mae'r gwaith yn destun craffu hefyd trwy'r pwyllgorau Llywodraethu a'r Hyrwyddwr Cymraeg sydd newydd ei benodi i'r Cyngor. Yn sgil sefydlu swyddog sabothol llawn-amser y Gymraeg yn Undeb y Myfyrwyr yn ddiweddar, bydd y gwaith o ymgorffori Pwyllgor Llais y Myfyrwyr ledled y Brifysgol yn parhau eleni i graffu ar brofiad myfyrwyr Cymraeg ac i gryfhau cysylltiadau rhwng staff a myfyrwyr er mwyn gwella'r profiad hwnnw. Mae ymrwymiad i gydraddoldeb, amrywiaeth a chynhwysiant wrth wraidd gwaith y Brifysgol yn ymwneud â'r Gymraeg, a adlewyrchir yn ein gwaith ymchwil a ariennir gan Gyngor Cyllido Addysg Uwch Cymru (CCAUC) ynghylch profiadau myfyrwyr Cymraeg Du a Brown, a thrwy gyflwyno Ysgoloriaeth Betty Campbell sydd â'r nod o annog cyfranogiad siaradwyr Cymraeg o gefndiroedd amrywiol. Gan mai dim ond ym mis Rhagfyr 2020 y cymeradwywyd y strategaeth, nid yw wedi bod yn destun adolygiad eto, ond gan fod Is-Ganghellor newydd wedi'i phenodi'n ddiweddar a thymor y Deon presennol yn dod i ben ym mis Tachwedd 2024, bydd yna graffu ar y strategaeth, a bydd o bosibl yn cael ei diwygio neu ei disodli o dan y Deon newydd, yn rhan o drawsnewidiad sefydliadol ehangach.

Yr Academi Gymraeg

Lleolir rôl Rheolwr yr Academi Gymraeg yn Swyddfa'r Is-Ganghellor, yn gweithio ochr yn ochr â Deon y Gymraeg a Swyddog Cangen y Coleg Cymraeg Cenedlaethol, ac mae'n bwynt cyswllt canolog sy'n darparu arweiniad a chymorth i wahanol Ysgolion Academaidd ac adrannau'r Brifysgol. Mae'r Rheolwr yn cysylltu ag ystod eang o sefydliadau allanol gan gynnwys ysgolion lleol, sefydliadau AU eraill yng Nghymru, cynghorau lleol, y llywodraeth, sefydliadau'r trydydd sector a rhanddeiliaid allweddol eraill, gyda'r nod o hwyluso ein nodau strategol yn ogystal â chyfrannu at gydweithio ehangach ledled Cymru o ran hyrwyddo'r Gymraeg a'i diwylliant.

Mae prosiectau nodedig y canolbwyntiwyd arnynt yn ystod y cyfnod adrodd hwn yn cynnwys:

- Agoriad Y Lle, 53 Plas y Parc, sef gweithle cymunedol Cymraeg pwrpasol cyntaf Prifysgol Caerdydd sydd wedi'i leoli'n ganolog ar Gampws Cathays, gyda desgiau poeth ar gael i'r holl staff a myfyrwyr PhD o fis Mawrth 2024. Mae prosiect peilot wedi'i drefnu ar gyfer 24-25 lle bydd partneriaid cysylltiol o Brifddinas-Ranbarth Caerdydd sy'n siarad Cymraeg yn cael eu gwahodd i weithio o'r desgiau poeth yn Y Lle, gan gynyddu cysylltiad y Brifysgol â'n cymuned ehangach, a chreu cyfleoedd i gydweithio ledled y rhanbarth.

Darparu modiwl Dinesydd Caerdydd, sef modiwl 5 credyd ar gyfer pob myfyriwr blwyddyn gyntaf sy'n siarad Cymraeg (wedi'i ariannu gan y Coleg Cymraeg Cenedlaethol). Blwyddyn academaidd 24-25 fydd y drydedd flwyddyn y bydd y modiwl hwn wedi'i ddarparu. Ar hyn o bryd rydym yn edrych ar opsiynau i ddatblygu llwybr Dinesydd Caerdydd ymhellach ar gyfer myfyrwyr ym mlwyddyn 2 a 3, a hynny trwy sefydlu modiwl 20 credyd seiliedig ar ymchwil a fydd yn cael ei gyflwyno ar draws pynciau, gan agor cyfleoedd newydd i fyfyrwyr Cymraeg eu hiaith mewn Ysgolion lle mae yna brinder dewisiadau cyfrwng Cymraeg neu ddim opsiynau Cymraeg o gwbl.

- Cyhoeddwyd y garfan gyntaf o Ysgolheigion Betty Campbell ym mis Mai 2024, sy'n cynnwys deg myfyriwr israddedig benywaidd o grwpiau heb gynrychiolaeth ddigonol (Du, Asiaidd ac ethnig leiafrifol; neu'r unigolyn cyntaf mewn teulu i siarad Cymraeg; neu aelwyd incwm isel) a fydd yn ymgymryd ag o leiaf 20 credyd trwy gyfrwng y Gymraeg. Lansiodd yr Academi Gymraeg raglen o sesiynau meithrin hyder rhyngweithiol gyda'r ysgolheigion, rhaglen a luniwyd mewn ymateb i geisiadau gan y grŵp. Mae'r grŵp yn cymryd rhan mewn cynllun symudedd myfyrwyr gyda Phrifysgol Waikato yn Aotearoa/Seland Newydd ac wedi ymweld â Phrifysgol Waikato i gymryd rhan yn y cwrs arweinyddiaeth Te Ao Hurihuri Māori ochr yn ochr â grŵp bach o fyfyrwyr o Genedl Abernaki yn Vermont. Yn ogystal â rhoi cyfle i'r grŵp gymdeithasu trwy gyfrwng y Gymraeg am bythefnos, rhagwelir y bydd y profiad hwn yn ysbrydoli'r myfyrwyr i ystyried eu hunaniaeth a'u perthynas eu hunain â'r Gymraeg, ynghyd â meithrin dealltwriaeth ddyfnach o arwyddocâd byd-eang y Gymraeg o fod yn iaith leiafrifol.

- Ar 18 Mehefin 2024, ar gais CYDAG, arweiniodd Deon y Gymraeg y gwaith o gydlynu Diwrnod Profiad AU cyfrwng Cymraeg, a gynhaliwyd ym Mhrifysgol Caerdydd mewn cydweithrediad â Phrifysgol De Cymru, Prifysgol Metropolitan Caerdydd, y Coleg Cymraeg Cenedlaethol a Fforwm Caerdydd y cyngor lleol. Roedd 12 o ysgolion Uwchradd Cyfrwng Cymraeg o bob rhan o Dde Cymru yn bresennol yn y digwyddiad, yn cynnwys dros 750 o ddysgwyr blwyddyn 12.

- Cefnogodd yr Academi Gymraeg ddau brosiect Ehangu Cyfranogiad/Allgymorth llwyddiannus ym mis Gorffennaf/Awst 2024, gyda chyllid ar gyfer y ddau brosiect wedi'i sicrhau trwy grantiau mewnol: ym mis Gorffennaf, cyflwynodd JOMEC Cymraeg *Gynhadledd Llais Caerdydd* i ddysgwyr blwyddyn 10 o Ysgol Glantaf ac Ysgol Gwynllyw, gyda chyflwynwyr gwadd o HTV, BBC Cymru, Cowshed PR ac Equinox Communications; ac estynnwyd gwahoddiad gan *Prosiect Perthyn*, a ariennir gan Cennad Ddinesig, i dri myfyriwr archwilio tarddiad radical yr Eisteddfod

Genedlaethol, a arweiniodd at gyflwyniad i'r Fforwm Ieuenctid ym Mhafiliwn Grange, ynghyd â thaith wedi'i threfnu i grŵp o 14 o bobl ifanc fynd i'r Eisteddfod Genedlaethol ym Mhontypridd, nifer ohonynt am y tro cyntaf.

- Cydgysylltu gweithdai â staff Cymraeg allweddol a arweiniodd at set o argymhellion, a llais Cymraeg unedig, gan gyfrannu at ddatblygu strategaeth newydd y Brifysgol.

Hyrwyddwyr y Gymraeg

Mae gan y Brifysgol rwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg, a sefydlwyd mewn ymateb i Safonau'r Gymraeg yn ystod 2017, sy'n cynnwys o leiaf un aelod o staff o bob Ysgol, Coleg ac Adran. Nhw yw'r pwynt cyswllt cychwynnol ar gyfer yr Academi Gymraeg a'r tîm Cydymffurfiaeth a Risg a'r Ysgol/Adran y maent yn gweithio ynddi. Mae'r Academi Gymraeg a'r tîm Cydymffurfiaeth a Risg yn cyfathrebu'n rheolaidd â'r hyrwyddwyr i ledaenu gwybodaeth ac arweiniad sy'n helpu'r Brifysgol i gydymffurfio â'r Safonau ac â'i nodau ehangach fel yr amlinellir yn ei strategaeth.

Rhwydwaith

Mae Rhwydwaith yn rhan o Rwydweithiau Cydraddoldeb Staff y Brifysgol a sefydlir gan Bwyllgor Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant y Brifysgol. Mae Rhwydwaith yn bodoli i ddarparu fforwm ar gyfer cefnogaeth a thrafodaeth i staff sy'n dymuno trafod materion yn ymwneud â'r Gymraeg ac i hwyluso trafodaeth rhwng y Brifysgol a staff ynglŷn â chefnogaeth, polisïau, a gweithdrefnau. Mae'r Cadeirydd hefyd yn aelod â phleidlais o'r Pwyllgor Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant lle y codir adroddiadau diweddaru a materion i sylw'r Cadeirydd.

Cangen Prifysgol Caerdydd o'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol

Mae Cangen Prifysgol Caerdydd o'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol yn dwyn ynghyd gymuned o staff academaidd a phroffesiynol i gydweithio a chefnogi gwaith parhaus y Brifysgol o ddatblygu addysg cyfrwng Cymraeg. Mae'r gangen hon yn chwarae rhan hollbwysig yn y Coleg Cymraeg Cenedlaethol, gan fod yn grŵp gweithredol sy'n cefnogi mentrau Cymraeg amrywiol. Mae'r gangen yn cwrdd deirgwaith y flwyddyn, ac mae'r uchafbwyntiau allweddol o 2023-24 yn cynnwys y canlynol:

- Cynnal gweithdai gyda Chyfarwyddwyr Dysgu ac Addysgu a staff Cymraeg eu hiaith i ddatblygu strategaethau ar gyfer ehangu'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg ar lefelau gwahanol. Arweiniodd hyn at argymhellion yn seiliedig ar ymchwil i agweddau myfyrwyr, sy'n canolbwyntio ar gynyddu nifer y myfyrwyr sy'n dewis ac yn gallu astudio trwy gyfrwng y Gymraeg, a'u cynorthwyo i wneud hynny.

- Sicrhau cyllid o nifer o ffrydiau'r Coleg Cymraeg, gan gynnwys Grantiau Bach, Grantiau Cydweithredol, a phedair Ysgoloriaeth Ymchwil i wella'r ddarpariaeth.

- Cafodd dros 250 o israddedigion ysgoloriaethau gan y Coleg Cymraeg a'r Brifysgol am astudio modiwlau cyfrwng Cymraeg.

- Llwyddodd 27 o fyfyrwyr i gael Tystysgrif Sgiliau Iaith y Coleg Cymraeg, gydag 17 ohonynt yn ennill rhagoriaeth.

- Gwnaed cais llwyddiannus gan fyfyrwyr sy’n aelodau o’r gangen i fod yn Llysgenhadon y Coleg Cymraeg, a dewiswyd pum llysgennad israddedig a dau lysgennad ôl-raddedig.
- Cafodd myfyrwyr sy’n aelodau o’r gangen sawl gwobr gan y Coleg Cymraeg, gan gynnwys Gwobr William Salesbury am brosiect gan fyfyrwyr meddygaeth.
- Cymerodd myfyrwyr PhD a ariennir gan y Coleg Cymraeg ran yng Nghynhadledd Ymchwil y Coleg, y gystadleuaeth Traethawd Tri Munud, a digwyddiad Blas ar Ymchwil y Gangen.

4. Datblygiad yn ystod 2022-2023

Gwaith Monitro Comisiynydd y Gymraeg

Bob blwyddyn mae Comisiynydd y Gymraeg yn cyhoeddi adroddiad sicrwydd sy’n cynnwys data a gafwyd o’i waith monitro. Pwrpas adroddiadau sicrwydd yw rhoi barn y Comisiynydd ar y modd y mae sefydliadau’n gweithredu i gydymffurfio â’u dyletswyddau iaith, gan roi sylw arbennig i brofiadau defnyddwyr gwasanaethau Cymraeg.

Mae’n cynnwys tystiolaeth am y canlynol:

- Perfformiad sefydliadau o ran darparu gwasanaethau Cymraeg ac annog pobl i'w defnyddio
- Trefniadau cydymffurfio – yr hyn y mae sefydliadau yn ei wneud i sicrhau bod eu darpariaeth yn cydymffurfio â’r gofynion
- Capasiti’r gweithlu – sicrhau bod digon o siaradwyr Cymraeg yn y rolau cywir
- Hyrwyddo’r Gymraeg – cyfrannu at ddyfodol y Gymraeg trwy ystyried effaith penderfyniadau polisi a grantiau ar y Gymraeg a gweithredu strategaethau hybu’r Gymraeg.

Roedd Prifysgol Caerdydd yn destun gwaith monitro’r Comisiynydd yn ystod y cyfnod adrodd diwethaf, ac roedd yn ofynnol iddi ddarparu tystiolaeth o gydymffurfiaeth mewn 24 o feysydd cydymffurfio a oedd yn cynnwys 91 o’r 177 o safonau sydd gennym.

Rhannwyd canfyddiadau'r gwaith â'r Brifysgol, ac mae hyn wedi arwain at greu Cynllun Gweithredu sy'n nodi’r canlynol:

- Camau sy'n ofynnol i gydymffurfio â'r Safonau
- Perchennog y Cam Gweithredu sy'n gyfrifol am gyflwyno datrysiad
- Sefydlu rhanddeiliaid a phwy a all gynorthwyo Perchennog y Cam Gweithredu i gyflawni
- Amserlen i gwblhau'r cam gweithredu
- Pwy sy'n gyfrifol am fonitro cynnydd
- Nodiadau gweithredu sy’n rhoi cyngor ar y statws presennol.

Mae'r Cynllun Gweithredu yn ddogfen fyw sy'n darparu map trywydd i gydymffurfio â'r Safonau yn seiliedig ar waith monitro'r Comisiynydd. Mae'r Cynllun Gweithredu yn cael ei

ddiweddaru yn ôl yr angen er mwyn rhoi cipolwg cyfredol o'r cynnydd a wnaed a pha gamau gweithredu sy'n weddill. Gellir gweld copi o'r Cynllun Gweithredu yn Atodiad A. Sylwer bod y copi a ddarperir yn gywir hyd at ddyddiad cyhoeddi'r adroddiad hwn yn unig.

Ymgyrchoedd

Yn ystod 2023-2024 bu’r Brifysgol yn hyrwyddo sawl ymgyrch i feithrin ymwybyddiaeth o hawliau myfyrwyr a staff Prifysgol Caerdydd i ddefnyddio’r Gymraeg. Rydym hefyd wedi bod yn bresennol mewn nifer o wyliau diwylliannol. Ceir rhai uchafbwyntiau isod.

Diwrnod Shwmae/Sumai

Bu i ni ddathlu Diwrnod Shwmae/Sumai trwy gynnal dathliad ar y cyd â’n Hundeb Myfyrwyr yn ein Canolfan Bywyd y Myfyrwyr, annog myfyrwyr a staff i gofrestru ar gyfer gwersi Cymraeg, a darparu taflenni ac arnynt sillafu ffonetig ar gyfer ymadroddion rheolaidd i ysbrydoli myfyrwyr a staff i ddechrau eu holl sgyrsiau yn Gymraeg.

Diwrnod Hawliau’r Iaith Gymraeg

Roeddem wedi dathlu Diwrnod Hawliau'r Gymraeg trwy dynnu sylw at y gwasanaethau y mae gan bobl hawl i'w cael trwy gyfrwng y Gymraeg, a hynny trwy ein sianeli cyfathrebu rheolaidd, megis Blas (cylchlythyr Staff), Newyddion Myfyrwyr (Cylchlythyr Myfyrwyr) a'n Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg sy'n cynnwys cynrychiolwyr o'r holl wasanaethau proffesiynol ac ysgolion a cholegau academaidd.

Eisteddfod yr Urdd a’r Eisteddfod Genedlaethol

Buom yn hyrwyddo gweithgarwch y Brifysgol yn Eisteddfod yr Urdd a’r Eisteddfod Genedlaethol ar draws ein cyfrifon cyfryngau cymdeithasol. Yn ogystal â chyhoeddi ein postiadau ein hunain, bu i ni hefyd ymwneud â phostiadau gan randdeiliaid perthnasol a'u rhannu fel y bo'n briodol. Trefnwyd hefyd i rai o’n myfyrwyr Cymraeg eu hiaith gymryd rheolaeth dros ein cyfrif iamcardiffuni ar X (Twitter yn flaenorol) am yr wythnos er mwyn gwneud postiadau’n fyw o’r Maes.

5. Trefniadau Cydymffurfio Cyffredinol

Safonau Cyflenwi Gwasanaethau

Mae datganiad o gydymffurfiaeth ffurfiol y Brifysgol â’r Safonau Cyflenwi Gwasanaethau ar gael i’w ddarllen yn ein Polisi Darparu Gwasanaethau Cymraeg.

Grŵp Safonau	Yr hyn a wnawn

Gohebu â’r Cyhoedd	Mae’r Brifysgol wedi llunio arweiniad i staff ynghylch cyfathrebu’n ddwyieithog, ac mae hwn ar gael ar Fewnrwyd y Staff. Mae ymgyrch gyfathrebu wedi cael ei chynnal trwy gydol y cyfnod adrodd er mwyn meithrin ymwybyddiaeth y staff o’r arweiniad. Mae hyn yn cynnwys erthyglau rheolaidd i staff, a fideo sy’n esbonio hawliau Myfyrwyr o dan y Safonau. Gofynnir i staff gynnwys llofnod dwyieithog ar waelod pob e-bost. Mae dewis iaith y myfyrwyr yn cael ei gofnodi wrth iddynt ymrestru ac mae’r wybodaeth hon ar gael yn rhwydd i’r staff sy’n cyfathrebu â nhw.
Rhif ffôn	Crëwyd arweiniad i staff er mwyn helpu’r rhai di-Gymraeg gyda chyfarchion dwyieithog a recordio neges allan-o’rswyddfa. Mae cardiau post wedi cael eu dylunio ar gyfer y bwrdd gwaith sy’n rhestru cyfarchion defnyddiol wedi’u hysgrifennu’n ffonetig ac mae’r rhain wedi cael eu dosbarthu’n helaeth ledled y Brifysgol.
Cyfarfodydd, Digwyddiadau, Darlithoedd Cyhoeddus a Chyfleoedd i Ddysgu	Crëwyd arweiniad i staff a dogfennau coeden benderfyniadau er mwyn helpu staff i ganfod a oes angen darpariaeth ddwyieithog yn y categorïau hyn. Mae’r Tîm Cydymffurfiaeth a Risg wedi rhoi cyflwyniadau mewn sawl grŵp rhwydwaith staff allweddol er mwyn meithrin ymwybyddiaeth o’r gofynion yn y meysydd hyn. Llwyddodd tîm cyfieithu'r Brifysgol i ddatblygu gweithdrefn ar gyfer darparu cyfieithu ar y pryd ar-lein ac mae wedi cael adborth cadarnhaol ar effeithiolrwydd y ddarpariaeth hon.
Gwefan	Sefydlodd y Brifysgol Grŵp Gorchwyl a Gorffen i oruchwylio Prosiect Cyfieithu’r Wefan. Rheolir monitro parhaus trwy'r grŵp hwn.
Dogfennau/Cyhoeddusrwydd	Crëwyd arweiniad er mwyn helpu staff i ganfod y dogfennau a’r cyhoeddusrwydd y mae’n rhaid iddynt fod ar gael yn ddwyieithog. Rydym wedi nodi’r dogfennau safonol y mae’r Brifysgol yn eu creu ac rydym wedi rhoi
	prosesau ar waith i wneud yn siŵr eu bod ar gael yn ddwyieithog pryd bynnag y bo’r angen.
Tiwtoriaid personol	Mae’r Brifysgol yn gofyn i fyfyrwyr a ydynt am gael tiwtor personol Cymraeg wrth iddynt ymrestru. Rhennir y dewisiadau hyn â’r ysgolion, a byddant yn neilltuo tiwtor yn ôl yr angen. Mae sawl Ysgol sydd â lefel uchel o fyfyrwyr sy’n medru’r Gymraeg yn aseinio tiwtor Cymraeg iddynt yn ddiofyn.

Arwyddion, hysbysiadau, a hysbysebion	Mae arweiniad i staff ar gael er mwyn meithrin ymwybyddiaeth o bwysigrwydd y maes hwn.
Cyfryngau cymdeithasol	Rydym wedi datblygu canllawiau i staff er mwyn meithrin ymwybyddiaeth o ofynion Safonau'r Gymraeg, sy'n amrywio yn dibynnu ar y math o gyfrif a chynulleidfa.

Safonau Llunio Polisi

Grŵp Safonau	Camau a gymerwyd yn ystod y flwyddyn dan sylw
Llunio Polisi	Wrth greu Polisïau newydd, cynnal ymgyngoriadau neu ymchwil yn ymwneud â'r Polisïau hynny, gwneud penderfyniadau mewn perthynas â chyllid grant, neu ddatblygu neu ddiwygio cwrs, mae gofyn i'r Brifysgol ystyried yr effaith ar y Gymraeg. Mae ein Hasesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb yn cynnwys ystyriaeth o'r Iaith Gymraeg. I gydnabod pwysigrwydd y Safonau yn y maes hwn, mae'r Brifysgol wedi cynhyrchu canllaw i'r holl staff. Gyda chymorth rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg, rydym wedi dechrau cyfeirio'r canllaw hwn at swyddogion a thimau sy'n debygol o gyflawni gweithgareddau a fydd yn golygu bod yn rhaid cynnal Asesiad.

Safonau Gweithredu

Gellir darllen datganiad o gydymffurfiaeth ffurfiol y Brifysgol â'r Safonau Gweithredu yn nogfen Polisi Safonau Gweithredol y Gymraeg.

Grŵp Safonau	Camau a gymerwyd yn ystod y flwyddyn dan sylw

Recriwtio	Asesir pob swydd newydd a/neu wag mewn perthynas â lefel yr hyfedredd yn y Gymraeg sy'n ofynnol, a chaiff ei dosbarthu yn ôl un o'r isod: • hyfedredd/rhuglder yn hanfodol; • hyfedredd/rhuglder yn ddymunol; • gofyniad i ddod yn hyfedr/rhugl; • nid yw hyfedredd/rhuglder yn angenrheidiol. Cyhoeddir hysbysebion swyddi yn Gymraeg a Saesneg. Mae ffurflenni cais a deunyddiau recriwtio ategol ar gael yn Gymraeg ac mae unrhyw ffurflen gais a gyflwynir yn Gymraeg yn cael ymateb yn Gymraeg.
Hyfforddiant Staff a chyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg	Mae'r modiwl gorfodol am y Gymraeg yn cynnwys adran labordy iaith sy'n rhoi lefel sylfaenol o Gymraeg i staff. Mae Ysgol y Gymraeg, fel darparwyr y Ganolfan Genedlaethol ar gyfer Dysgu Cymraeg, yn cynnig ystod eang o gyrsiau Cymraeg trwy Dysgu Cymraeg Caerdydd. Mae ar gael i staff ar lefelau gwahanol, i ddysgu neu wella eu Cymraeg, yn ystod oriau gwaith neu wedi hynny. Mae cyrsiau ar gael a gynhelir unwaith neu ddwywaith yr wythnos, yn ddyddiol neu fel bloc, yn ogystal â chyrsiau sy'n caniatáu i chi astudio hanner y cwrs ar-lein a'r hanner arall yn y dosbarth. Darperir cyfleoedd pellach i ddysgu Cymraeg gan Dysgu Cymraeg Caerdydd trwy'r rhaglen Cymraeg Gwaith a ariennir gan y Coleg Cymraeg Cenedlaethol; mae'r rhain yn gyrsiau pwrpasol ar gyfer staff gyda chefnogaeth un-i-un fwy helaeth, wedi'u hanelu'n benodol at wella sgiliau'r rhai a allai gyfrannu at ddarpariaeth Gymraeg yn y dyfodol. Mae Dysgu Cymraeg Caerdydd yn cynnig grwpiau sgwrsio anffurfiol wythnosol i ddysgwyr ar bob lefel.
Dogfennau	Yn unol â Safonau'r Gymraeg, mae dogfennau ar gael yn Gymraeg i staff ar gais yn ôl y gofyn.
Cwynion a Disgyblu	Gall pob aelod o staff wneud cais i ddefnyddio'r Gymraeg mewn materion sy'n ymwneud ag unrhyw gŵyn a godir, neu a godir yn ei erbyn. Os yw aelod o staff yn destun achos disgyblu, caiff yr unigolyn hwnnw ymateb yn Gymraeg mewn unrhyw gyfrwng.

6. Cynllun Gweithredu 2023-2024

Yn ystod y cyfnod adrodd diwethaf, mae'r Brifysgol wedi canolbwyntio ar gyflawni'r camau gweithredu a nodir yn y Cynllun Gweithredu (cyfeiriwch at Atodiad A) er mwyn sicrhau cydymffurfiaeth fwy cadarn â Safonau'r Gymraeg.

7. Cynllun Gweithredu 2024-2025

Yn ystod y cyfnod adrodd nesaf, bydd y Brifysgol yn canolbwyntio ar gyflawni'r camau gweithredu a nodir yng Nghynllun Gweithredu 2024-2025 (cyfeiriwch at Atodiad B).

8. Cwynion

Mae'r modd y mae Prifysgol Caerdydd yn delio â chwynion yn ymwneud â'r Gymraeg wedi'i nodi yn y [Polisi Darparu Gwasanaethau](#) a'r [Polisi Safonau Gweithredol](#).

Anogir y rhai sy'n cwyno i gysylltu â complianceandrisk@caerdydd.ac.uk gydag unrhyw bryderon. Mae'r Uwch-Gynghorydd Cydymffurfiaeth a Swyddog y Gymraeg, a Swyddogion Cydymffurfiaeth yn monitro'r mewnflwch hwn ac yn cysylltu ag adrannau i ymchwilio i gwynion.

Yn ystod blwyddyn academaidd 2023-2024, daeth 13 o gŵynion i law ym Mhrifysgol Caerdydd.

Natur y cwynion

Dyddiad y Gŵyn	Manylion	Camau a gymerwyd
Gorffennaf 2023	Daeth cwyn i law am ohebiaeth Saesneg yn unig yn cael ei rhoi i fyfyrwyr yn ystod y Boicot Marcio ac Asesu.	Cadarnhawyd y gŵyn. Cynyddodd Prifysgol Caerdydd ei chapasiti a'i phrosesau cyfieithu er mwyn sicrhau adnoddau i ymateb a chyfleu gwybodaeth mewn perthynas â digwyddiadau mawr.
Gorffennaf 2023	Cwyn am safon y Gymraeg ar dystysgrifau gradd swyddogol.	Cadarnhawyd y gŵyn. Diweddarwyd systemau mewnol, ac ail-ddyroddwyd y dystysgrif i'r unigolyn graddedig. Gwnaed gwiriadau pellach yn y blynyddoedd dilynol er mwyn sicrhau cysondeb.

Awst 2023	Cwyn am safon y Gymraeg ar dystysgrifau gradd swyddogol.	Cadarnhawyd y gŵyn. Diweddarwyd systemau mewnol, ac ail-ddyroddwyd y dystysgrif i'r unigolyn graddedig. Gwnaed gwiriadau pellach yn y blynyddoedd dilynol er mwyn sicrhau cysondeb.

Rhagfyr 2023	Cwyn yn honni diffyg cydymffurfiaeth â Safon 87 (Hunaniaeth Gorfforaethol)	Ni chadarnhawyd y gŵyn. Roedd y Brifysgol wedi cydymffurfio â safon 87 yn ystod ei hymarfer ailfrandio ac wedi rhoi manylion am hyn i'r achwynydd.
Rhagfyr 2023	Daeth cwyn i law ynghylch argaeledd gwybodaeth am gyfleoedd dysgu.	Ni chadarnhawyd y gŵyn. Nid yw Prifysgol Caerdydd yn ddarostyngedig i Safon 89 yr oedd yr achwynydd wedi cwyno amdani.
Ionawr 2024	Cafwyd rhag hysbysiad o ymchwiliad statudol gan Gomisiynydd y Gymraeg, cyf. CS1299. Roedd hyn yn ymwneud â chwyn a gafwyd gan aelod o'r cyhoedd ynghylch ein hymarfer ailfrandio a oedd yn honni nad oedd yn cydymffurfio â Safon 87 (Hunaniaeth Gorfforaethol).	Ni chadarnhawyd y gŵyn. Llwyddodd Prifysgol Caerdydd i ddarparu tystiolaeth gadarn a manwl i Gomisiynydd y Gymraeg ynghylch ein cydymffurfiaeth â'r safon hon yn ystod ein hymarfer ailfrandio. Felly penderfynodd y Comisiynydd yn erbyn agor ymchwiliad statudol.
Ionawr 2024	Cwyn ynghylch mynediad at wasanaethau anabledd cyfrwng Cymraeg i fyfyrwyr.	Cadarnhawyd y gŵyn yn rhannol. Ymchwiliwyd i'r gŵyn gan y Brifysgol a sicrhawyd darpariaeth Gymraeg.
Chwefror 2024	Cwyn ynghylch safon y Gymraeg a ddefnyddir mewn hysbysiadau sy'n cael eu hanfon at fyfyrwyr yn llety'r Brifysgol.	Cadarnhawyd y gŵyn. Rhoddodd y Tîm Cyfieithu fersiwn Gymraeg i'r Tîm Preswyl, a cadarnhawyd ganddynt y byddai'n cael ei defnyddio yn y dyfodol.
Mawrth 2024	Nid oedd darpar fyfyriwr wedi gallu gwneud cais ar-lein yn y Gymraeg am gwrs rhan-amser i oedolion.	Cadarnhawyd y gŵyn. Bydd tîm datblygu'r we yn rhoi ffurflen gofrestru ddwyieithog ar waith.

Mawrth 2024	Honnodd achwynydd ei fod wedi cael darn o ohebiaeth uniaith Saesneg gan y Brifysgol.	Ni chadarnhawyd y gŵyn. Roedd y Brifysgol wedi cyhoeddi'r ohebiaeth yn unol â dewis iaith yr unigolyn fel y'i cofnodwyd yn ystod y broses ymgeisio.
Mai 2024	Cwyn ynghylch ymateb Saesneg i ddarn Cymraeg o ohebiaeth.	Cadarnhawyd y gŵyn. Darparwyd copi Cymraeg o'r ohebiaeth i'r achwynydd a rhoddwyd arweiniad i staff ynghylch defnyddio'r swyddogaeth awto-gyfieithu ar Outlook a all roi'r argraff bod ebost wedi dod i law yn Gymraeg.
Mehefin 2024	Roedd y gŵyn yn canolbwyntio ar oedi cyn cael gohebiaeth Gymraeg gan y Brifysgol.	Cadarnhawyd y gŵyn yn rhannol. Anfonwyd gohebiaeth yn Gymraeg ond cafodd ei ddychwelyd ar ffurf post nas dosbarthwyd. Bydd y Gofrestrfa yn gweithio i ffurfioli proses i reoli digwyddiadau o'r fath yn y dyfodol.
Gorffennaf 2024	Cwyn ynghylch safon y Gymraeg ar arwyddion yn adeilad sbarc/spark.	Cadarnhawyd y gŵyn. Mae'r adran berthnasol yn cyrchu labeli i gywiro’r arwyddion.

9. Sgiliau Iaith Gymraeg y Gweithwyr

Ceir amlinelliad o broffil staff y Brifysgol sy'n siarad Cymraeg isod, mae hefyd yn cynnwys ein cyfraddau ymateb.

Mae canran y gyfradd ymateb yn adlewyrchu % y staff yn yr adran sydd wedi dweud wrthym am eu sgiliau iaith Gymraeg yn rhan o'u proffil Adnoddau Dynol.

Mae'r cyfanswm canrannol ar ddiwedd pob llinell yn adlewyrchu canran y rhai sydd â rhywfaint o allu neu sgiliau rhugl yn y Gymraeg o gyfanswm nifer y staff sydd wedi ymateb yn yr adran.

Mae adran 9a yn darparu dadansoddiad manylach o'r data hyn, gan eu dosbarthu'n staff Academaidd a staff y Gwasanaethau Proffesiynol.

Ysgol/Adran	Dim Ymateb	Ymateb	Cyfradd Ymateb	Rhugl	Rhywfaint o Allu	Dim Gallu	Rhugl/Rhywfaint o Allu	Rhugl/Rhywfaint o Allu %
GWASANAETHAU ACADEMAIDD A CHEFNOGI MYFYRWYR	64	651	91.05%	31	269	351	300	41.96%
PENSAERNÏAETH	26	69	72.63%	0	18	51	18	18.95%
Y CELFYDDYDAU, Y DYNIAETHAU A'R GWYDDORAU CYMDEITHASOL	15	57	79.17%	4	20	33	24	33.33%
Y GWYDDORAU BIOFEDDYGOL A GWYDDORAU BYWYD	32	53	62.35%	1	28	24	29	34.12%
BIOWYDDORAU	102	207	66.99%	5	51	151	56	18.12%
GWASANAETHAU'R CAMPWS	181	97	34.89%	1	33	63	34	12.23%
YSGOL BUSNES CAERDYDD	91	242	72.67%	5	54	183	59	17.72%
Y GYFRAITH A GWLEIDYDDIAETH CAERDYDD	56	150	72.82%	7	46	97	53	25.73%
PRIFYSGOL CAERDYDD	1	0	0.00%	0	0	0	0	0.00%
CEMEG	31	117	79.05%	3	28	86	31	20.95%
CYFATHREBU A MARCHNATA	17	178	91.28%	15	82	81	97	49.74%
CYFRIFIADUREG	26	168	86.60%	7	46	115	53	27.32%
DEINTYDDIAETH	25	91	78.45%	3	22	66	25	21.55%
DATBLYGIAD A CHYSYLLTIADAU CYNFYFYRWYR	1	26	96.30%	2	16	8	18	66.67%
GWYDDORAU'R DDAEAR A'R AMGYLCHEDD	12	86	87.76%	0	26	60	26	26.53%
PEIRIANNEG	91	203	69.05%	4	56	143	60	20.41%
SAESNEG, CYFATHREBU AC ATHRONIAETH	5	108	95.58%	5	36	67	41	36.28%
YSTADAU A CHYFLEUSTERAU'R CAMPWS	81	107	56.91%	4	27	76	31	16.49%
CYLLID	22	105	82.68%	1	32	72	33	25.98%
DAEARYDDIAETH A CHYNLLUNIO	13	72	84.71%	1	23	48	24	28.24%
GWYDDORAU GOFAL IECHYD	50	226	81.88%	11	82	133	93	33.70%
HANES, ARCHAEOLEG A CHREFYDD	40	84	67.74%	3	30	51	33	26.61%
ADNODDAU DYNOL	12	74	86.05%	5	32	37	37	43.02%

ARCHWILIO MEWNOL	0	3	100.00%	0	3	0	3	100.00%
NEWYDDIADURAETH, Y CYFRYNGAU AC ASTUDIAETHAU DIWYLLIANNOL	31	64	67.37%	4	16	44	20	21.05%
MATHEMATEG	11	64	85.33%	3	18	43	21	28.00%
MEDDYGAETH	369	732	66.49%	25	243	464	268	24.34%
CERDDORIAETH	9	25	73.53%	3	9	13	12	35.29%
OPTOMETREG A GWYDDORAU'R GOLWG	65	74	53.24%	0	24	50	24	17.27%
FFERYLLIAETH A GWYDDORAU FFERYLLOL	28	68	70.83%	7	24	37	31	32.29%
GWYDDORAU FFISEGOL A PHEIRIANNEG	2	28	93.33%	2	7	19	9	30.00%
FFISEG A SERYDDIAETH	64	125	66.14%	3	29	93	32	16.93%
GWASANAETHAU PORTFFOLIO	6	30	83.33%	1	9	20	10	27.78%
SEICOLEG	65	104	61.54%	4	25	75	29	17.16%
GWASANAETHAU YMCHWIL AC ARLOESEDD	14	96	87.27%	4	41	51	45	40.91%
YSGOL IEITHOEDD MODERN	27	74	73.27%	5	23	46	28	27.72%
GWYDDORAU CYMDEITHASOL	47	194	80.50%	8	62	124	70	29.05%
CYNLLUNIO STRATEGOL	2	17	89.47%	1	6	10	7	36.84%
TG Y BRIFYSGOL	68	237	77.70%	10	79	148	89	29.18%
SWYDDFA YSGRIFENNYDD Y BRIFYSGOL	1	34	97.14%	15	2	17	17	48.57%
SWYDDFA'R IS-GANGHELLOR	5	31	86.11%	4	12	15	16	44.44%
Y GYMRAEG	9	44	83.02%	43	1	0	44	83.02%
Cyfanswm Terfynol	**1817**	**5215**	**74.16%**	**260**	**1690**	**3265**	**1950**	**27.73%**

9a) Sgiliau Iaith Gymraeg Staff y Gwasanaethau Academaidd a Phroffesiynol

Mae Sgiliau Iaith Gymraeg ein Staff Academaidd fel a ganlyn:

Ysgol/Adran	Dim ymateb	Ymateb	Cyfradd Ymateb	Rhugl	Rhywfaint o Allu	Dim Gallu	Rhugl/Rhywfaint o Allu	Rhugl/Rhywfaint o Allu %
GWASANAETHAU ACADEMAIDD A CHEFNOGI MYFYRWYR	9	45	83.33%	2	16	27	18	33.33%
PENSAERNÏAETH	18	51	73.91%	0	8	43	8	11.59%
Y CELFYDDYDAU, Y DYNIAETHAU A'R GWYDDORAU CYMDEITHASOL	7	18	72.00%	0	3	15	3	12.00%
Y GWYDDORAU BIOFEDDYGOL A GWYDDORAU BYWYD	0	5	100.00 %	0	4	1	4	80.00%
BIOWYDDORAU	63	143	69.42%	3	30	110	33	16.02%
YSGOL BUSNES CAERDYDD	73	175	70.56%	2	23	150	25	10.08%
Y GYFRAITH A GWLEIDYDDIAETH CAERDYDD	48	110	69.62%	7	31	72	38	24.05%
PRIFYSGOL CAERDYDD	1	0	0.00%	0	0	0	0	0.00%
CEMEG	21	82	79.61%	2	12	68	14	13.59%
CYFRIFIADUREG	17	117	87.31%	6	23	88	29	21.64%
DEINTYDDIAETH	22	64	74.42%	3	16	45	19	22.09%
DATBLYGIAD A CHYSYLLTIADAU CYNFYFYRWYR	0	1	100.00 %	0	0	1	0	0.00%
GWYDDORAU'R DDAEAR A'R AMGYLCHEDD	6	56	90.32%	0	15	41	15	24.19%
PEIRIANNEG	66	141	68.12%	2	33	106	35	16.91%
SAESNEG, CYFATHREBU AC ATHRONIAETH	5	87	94.57%	5	26	56	31	33.70%
CYLLID	0	1	100.00 %	0	1	0	1	100.00 %
DAEARYDDIAETH A CHYNLLUNIO	11	60	84.51%	0	18	42	18	25.35%
GWYDDORAU GOFAL IECHYD	39	166	80.98%	9	59	98	68	33.17%
HANES, ARCHAEOLEG A CHREFYDD	38	60	61.22%	2	16	42	18	18.37. %
NEWYDDIADURAETH, Y CYFRYNGAU AC ASTUDIAETHAU DIWYLLIANNOL	19	43	69.35%	2	9	32	11	17.74%
MATHEMATEG	8	54	87.10%	2	15	37	17	27.42%
MEDDYGAETH	262	400	60.42%	15	112	273	127	19.18%
CERDDORIAETH	8	16	66.67%	1	4	11	5	20.83%
OPTOMETREG A GWYDDORAU'R GOLWG	49	56	53.33%	0	17	39	17	16.19%
FFERYLLIAETH A GWYDDORAU FFERYLLOL	21	44	67.69%	5	15	24	20	30.77%
GWYDDORAU FFISEGOL A PHEIRIANNEG	1	4	80.00%	0	2	2	2	40.00%
FFISEG A SERYDDIAETH	42	81	65.85%	1	10	70	11	8.94%
SEICOLEG	54	72	57.14%	1	12	59	13	10.32%

YSGOL IEITHOEDD MODERN	18	48	72.73%	1	12	35	13	19.70%
GWYDDORAU CYMDEITHASOL	35	135	79.41%	7	34	94	41	24.12%
SWYDDFA'R IS-GANGHELLOR	1	10	90.91%	2	3	5	5	45.45%
Y GYMRAEG	6	34	85.00%	33	1	0	34	85.00%
Cyfanswm Terfynol	**968**	**2379**	**71.08%**	**113**	**580**	**1686**	**693**	**20.71%**

Mae Sgiliau Iaith Gymraeg Staff ein Gwasanaethau Proffesiynol fel a ganlyn:

Ysgol/Adran	Dim ymateb	Ymateb	Cyfradd Ymateb	Rhugl	Rhywfaint o Allu	Dim Gallu	Rhugl/Rhywfaint o Allu	Rhugl/Rhywfaint o Allu %
GWASANAETHAU ACADEMAIDD A CHEFNOGI MYFYRWYR	55	606	91.68%	29	253	324	282	42.66%
PENSAERNÏAETH	8	18	69.23%	0	10	8	10	38.46%
Y CELFYDDYDAU, Y DYNIAETHAU A'R GWYDDORAU CYMDEITHASOL	8	39	82.98%	4	17	18	21	44.68%
Y GWYDDORAU BIOFEDDYGOL A GWYDDORAU BYWYD	32	48	60.00%	1	24	23	25	31.25%
BIOWYDDORAU	39	64	62.14%	2	21	41	23	22.33%
GWASANAETHAU'R CAMPWS	181	97	34.89%	1	33	63	34	12.23%
YSGOL BUSNES CAERDYDD	18	67	78.82%	3	31	33	34	40.00%
Y GYFRAITH A GWLEIDYDDIAETH CAERDYDD	8	40	83.33%	0	15	25	15	31.25%
CEMEG	10	35	77.78%	1	16	18	17	37.78%
CYFATHREBU A MARCHNATA	17	178	91.28%	15	82	81	97	49.74%
CYFRIFIADUREG	9	51	85.00%	1	23	27	24	40.00%
DEINTYDDIAETH	3	27	90.00%	0	6	21	6	20.00%
DATBLYGIAD A CHYSYLLTIADAU CYNFYFYRWYR	1	25	96.15%	2	16	7	18	69.23%
GWYDDORAU'R DDAEAR A'R AMGYLCHEDD	6	30	83.33%	0	11	19	11	30.56%
PEIRIANNEG	25	62	71.26%	2	23	37	25	28.74%
SAESNEG, CYFATHREBU AC ATHRONIAETH	0	21	100.00%	0	10	11	10	47.62%
YSTADAU A CHYFLEUSTERAU'R CAMPWS	81	107	56.91%	4	27	76	31	16.49%

CYLLID	22	104	82.54%	1	31	72	32	25.40%
DAEARYDDIAETH A CHYNLLUNIO	2	12	85.71%	1	5	6	6	42.86%
GWYDDORAU GOFAL IECHYD	11	60	84.51%	2	23	35	25	35.21%
HANES, ARCHAEOLEG A CHREFYDD	2	24	92.31%	1	14	9	15	57.69%
ADNODDAU DYNOL	12	74	86.05%	5	32	37	37	43.02%
ARCHWILIO MEWNOL	0	3	100.00%	0	3	0	3	100.00%
NEWYDDIADURAETH, Y CYFRYNGAU AC ASTUDIAETHAU DIWYLLIANNOL	12	21	63.64%	2	7	12	9	27.27%
MATHEMATEG	3	10	76.92%	1	3	6	4	30.77%
MEDDYGAETH	107	332	75.63%	10	131	191	141	32.12%
CERDDORIAETH	1	9	90.00%	2	5	2	7	70.00%
OPTOMETREG A GWYDDORAU'R GOLWG	16	18	52.94%	0	7	11	7	20.59%
FFERYLLIAETH A GWYDDORAU FFERYLLOL	7	24	77.42%	2	9	13	11	35.48%
GWYDDORAU FFISEGOL A PHEIRIANNEG	1	24	96.00%	2	5	17	7	28.00%
FFISEG A SERYDDIAETH	22	44	66.67%	2	19	23	21	31.82%
GWASANAETHAU PORTFFOLIO	6	30	83.33%	1	9	20	10	27.78%
SEICOLEG	11	32	74.42%	3	13	16	16	37.21%
GWASANAETHAU YMCHWIL AC ARLOESEDD	14	96	87.27%	4	41	51	45	40.91%
YSGOL IEITHOEDD MODERN	9	26	74.29%	4	11	11	15	42.86%
GWYDDORAU CYMDEITHASOL	12	59	83.10%	1	28	30	29	40.85%
CYNLLUNIO STRATEGOL	2	17	89.47%	1	6	10	7	36.84%
TG Y BRIFYSGOL	68	237	77.70%	10	79	148	89	29.18%
SWYDDFA YSGRIFENNYDD Y BRIFYSGOL	1	34	97.14%	15	2	17	17	48.57%
SWYDDFA'R IS-GANGHELLOR	4	21	84.00%	2	9	10	11	44.00%

Y GYMRAEG	3	10	76.92%	10	0	0	10	76.92%
Cyfanswm Terfynol	**849**	**2836**	**76.96%**	**147**	**11 10**	**1579**	**12 57**	**34.11%**

10. Hyfforddiant Iaith Gymraeg i Staff

Mae Dysgu Cymraeg Caerdydd, sy'n rhan o Ysgol y Gymraeg yn y Brifysgol, yn darparu rhaglen o gyrsiau sydd ar gael i staff y Brifysgol.

Rhoddir dadansoddiad o’r lefelau amrywiol isod:

Lefel	Y nifer sydd wedi cwblhau’r cwrs	Y nifer nad ydynt wedi cwblhau’r cwrs
Mynediad 1	14	20
Mynediad 2	9	12
Mynediad 1 a 2	11	19
Mynediad + Sylfaen 1	1	1
Sylfaen 1	7	6
Sylfaen 2	4	1
Sylfaen 1 a 2	8	5
Canolradd 1	10	3
Canolradd 2	9	2
Canolradd 1 a 2	1	7
Uwch 1	8	8
Uwch 2	2	2
Uwch 3	2	0
Gloywi	7	3
Cwrs Haf	2	1
Cyfanswm	95	90

Cwrs y Coleg Cymraeg Cenedlaethol

Lefel	Nifer
Mynediad 1	20

Sylfaen 1 a 2	12
Canolradd 1	13
Hyfedredd	3
Cyfanswm	48

Y rhai sy'n cwblhau arholiadau CBAC

Lefel	Nifer
Mynediad	7
Sylfaen	6
Canolradd	3
Cyfanswm	16

Mae nifer o staff hefyd yn mynychu sesiynau ychwanegol megis Sadwrn Siarad a Chlwb Darllen.

11. Cyrsiau Hyfforddi

Gofynnir i'r Brifysgol gynnig hyfforddiant trwy gyfrwng y Gymraeg yn y meysydd canlynol, os cynigir y fath hyfforddiant yn Saesneg:

- recriwtio a chyf-weld;
- rheoli perfformiad;
- gweithdrefnau cwyno a disgyblu;
- ymsefydlu; • ymdrin â'r cyhoedd;
- iechyd a diogelwch.

Mae dadansoddiad o'r cyrsiau perthnasol a ddarperir gan Brifysgol Caerdydd i'w weld isod, ynghyd â nifer y staff a ofynnodd am hyfforddiant trwy gyfrwng y Gymraeg yn ystod y cyfnod adrodd:

Enw'r Cwrs	Nifer a fynychodd y fersiwn Gymraeg	Nifer a fynychodd y fersiwn Saesneg	Canran a fynychodd y fersiwn Gymraeg
Hanfodion Iechyd, Diogelwch a'r Amgylchedd	0	0	0%
Rheoli Perfformiad	0	76	0%

Cynefino – Gwasanaethau Proffesiynol a staff Academaidd ac Ymchwil	Amherthnasol	Amherthnasol	Amherthnasol
Sgiliau ar gyfer Recriwtio a Dethol	0	50	0%
Croeso i Brifysgol Caerdydd	0	454	0%

Pan fydd aelod o staff yn archebu lle ar y cwrs, anfonir e-bost ato i roi gwybod am ei hawl i gael y cwrs trwy gyfrwng y Gymraeg, a sut mae gwneud cais am hyn. Ar hyn o bryd, nid yw'r Brifysgol yn cynnig hyfforddiant ar weithdrefnau cwyno a disgyblu (yn Saesneg nac yn Gymraeg).

12. Swyddi a Hysbysebwyd

Mae'n ofynnol i'r Brifysgol adrodd ar nifer y swyddi a hysbysebir yn y categorïau canlynol. Yn ystod 2023-2024, gosodwyd 827 o hysbysebion ar gyfer rolau amrywiol ym Mhrifysgol Caerdydd. Mae'r rhain yn cynnwys swyddi nad oedd y Brifysgol wedi llwyddo i recriwtio iddynt i ddechrau, ac a gafodd eu hail-hysbysebu wedyn ac a recriwtiwyd yn llwyddiannus iddynt o fewn yr un flwyddyn.

Pob swydd

Categori	Nifer y swyddi a oedd wedi'u categoreiddio	Canran y swyddi a oedd wedi'u categoreiddio
Hanfodol	25	3.02%
Dymunol	649	78.48%
Angen dysgu Cymraeg	0	0.00%
Dim angen sgiliau Cymraeg	153	18.50%
Cyfanswm	**827**	**100.00%**

Swyddi Academaidd:

Categori	Nifer y swyddi a oedd wedi'u categoreiddio	Canran y swyddi a oedd wedi'u categoreiddio
Hanfodol	6	1.97%

Dymunol	180	59.21%
Angen dysgu Cymraeg	0	0.00%
Dim angen sgiliau Cymraeg	118	38.82%
Cyfanswm	**304**	**100.00%**

Swyddi yn y Gwasanaethau Proffesiynol

Categori	Nifer y swyddi a oedd wedi'u categoreiddio	Canran y swyddi a oedd wedi'u categoreiddio
Hanfodol	19	3.63%
Dymunol	469	89.67%
Angen dysgu Cymraeg	0	0.00%
Dim angen sgiliau Cymraeg	35	6.69%
Cyfanswm	**523**	**100.00%**

13. Manylion cyswllt

Chwiliwch am 'Safonau'r Gymraeg' ar ein gwefan, www.caerdydd.ac.uk, i gael rhagor o wybodaeth, neu e-bostiwch Thomas Tudor Jones, yr Uwch-gynghorydd Cydymffurfiaeth a Swyddog yr Iaith Gymraeg: complianceandrisk@caerdyddac.uk

Atodiad A: Cynllun Gweithredu'r Gymraeg 2023-2024

Cynllun Gweithredu'r Gymraeg 2023-2024						
Cam gweithredu wedi’i gwblhau						
Cynnydd da						
Cynnydd cyfyngedig						
Dim cynnydd						
Cyfanswm y Camau Gweithredu = 31 **Cyfanswm y Camau Gweithredu sydd wedi'u Cwblhau = 22** **Cyfanswm y Camau Gweithredu lle mae yna Gynnydd Da = 8** **Cyfanswm y Camau Gweithredu lle mae yna Gynnydd Cyfyngedig = 1** **Cyfanswm y Camau Gweithredu lle nad oes yna Gynnydd = 0**						
Rhif	**Cam Gweithredu**	**Perchennog y Cam Gweithredu**	**Mewn cydweithrediad â/Rhanddeiliaid allweddol**	**Amserlen**	**Monitro**	**Nodiadau**
1	Diweddaru canllawiau ar ddefnyddio’r cyfryngau cymdeithasol	Louise Hartrey Thomas Tudor Jones	Cydymffurfiaeth a Risg Llywelyn Lehnert Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg	Chwefror 2023	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Wedi’i gwblhau** Eisoes wedi eu cyflwyno ar y fewnrwyd. Bydd erthyglau Blas yn mynd yn fyw ar 11/09/24 a 09/10/24
2	Diweddaru canllawiau ar greu fideos	Ian Johnson	Swyddogion Cydymffurfio, Cydymffurfiaeth a Risg Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg	Gorffennaf 2023	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Wedi’i gwblhau** Eisoes wedi eu cyflwyno ar y fewnrwyd. Bydd erthyglau Blas yn mynd yn fyw ar 11/09/24 a 09/10/24

3	Treialu prosiect gydag un o'n Colegau i archwilio opsiynau ar gyfer cefnogi cydymffurfiaeth lawn â safonau sy'n ymwneud â hysbysebu swyddi gwag a'r gofyniad i ddisgrifiadau swyddi, hysbysebion a deunydd ategol fod ar gael yn Gymraeg, gyda'r nod o adeiladu cof cyfieithu i'w gyflwyno'n ehangach ar draws y Brifysgol gyfan.	Rhian Perridge Alaw Hughes	Thomas Tudor Jones	Awst 2023	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, y Pwyllgor Llywodraethu, a'r Bwrdd Adnoddau Dynol	Cafodd y cynllun peilot ei ddisodli gan gamau a gymerwyd yn 3a i sicrhau cydymffurfiaeth lawn ar draws pob rôl.
3a)	Cyfathrebu â staff perthnasol am ofynion safon 145A a 146A	Rhian Perridge	Thomas Tudor Jones	Diwedd Mehefin 2023	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, y Pwyllgor Llywodraethu, a'r Bwrdd Adnoddau Dynol	**Wedi'i gwblhau** Cyhoeddwyd Memo Staff gan y Cyfarwyddwr Adnoddau Dynol yn tynnu sylw at y gofynion cyfreithiol ar 09/06/2023.

4	Ailddatblygu Proses y Brifysgol o gynnal Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb i sicrhau y rhoddir ystyriaeth fwy cadarn i effeithiau ar y Gymraeg yn unol â'r safonau perthnasol	Thomas Tudor Jones	Huw Williams Catrin Jones Deoniaid Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant y Coleg Llywelyn Lehnert Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg	Mawrth 2024	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Cario Drosodd i Gynllun Gweithredu 24-25** Trafodwyd i ddechrau yng nghyfarfod Bwrdd y Gwasanaethau Proffesiynol/y Grŵp Cydymffurfiaeth a Risg ym mis Tachwedd 2023. Mae bellach yn cael ei gyflwyno eto ar ffurf proses asesiad o effaith integredig yng nghyfarfod mis Medi 2024. Y nod yw cael cymeradwyaeth Bwrdd Gweithredol y Brifysgol yn ystod mis Hydref 2024.
5	Rhoi cyhoeddusrwydd rhagweithiol i hawliau myfyrwyr i gyflwyno gwaith ysgrifenedig yn Gymraeg yn rhan o asesiad neu arholiad yn unol â Safon 90 a 90A	Huw Williams	Thomas Tudor Jones Catrin Jones Llywelyn Lehnert Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg Rheolwyr Ysgolion	Medi 2023 (ac ar ddechrau pob tymor)	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Wedi'i gwblhau** Mae meithrin ymwybyddiaeth yn rheolaidd yn rhan o gynllun gwaith blynyddol y tîm Cydymffurfiaeth a Risg. Lansiwyd yr ymgyrch ddiweddaraf ym mis Rhagfyr 2023 a bydd yr un nesaf yn cael ei chyhoeddi yn ystod mis Hydref 2024. Datblygwyd posteri newydd i'r ymgyrch hefyd a byddant yn cael eu rhannu â'r rhwydwaith Hyrwyddwyr.
			Tîm Ymgysylltu â Myfyrwyr (LTA)			Arweiniwyd y gwaith o adolygu'r rheoliadau academaidd gan Ddeon y Gymraeg ac RE hefyd, a lluniwyd proses newydd ar gyfer asesu cyfrwng Cymraeg ym Mhrifysgol Caerdydd. Cyhoeddwyd a rhannwyd

						ar ffurf Cwestiynau Cyffredin ledled pob coleg.
6	Cynnwys mewnrwyd y myfyrwyr i gydymffurfio â Safon 55 > 59. Yr holl gynnwys a swyddogaethau ar gael yn Gymraeg ac eithrio gwybodaeth i fyfyrwyr rhyngwladol yn unig	Scott McCaffrey	Liam Ellis Thomas Tudor Jones Alaw Hughes Awduron Cynnwys Digidol Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg	Tachwedd 2023	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, y Pwyllgor Llywodraethu, a'r Bwrdd Adnoddau Dynol	**Cario Drosodd i Gynllun Gweithredu 24-25** Bydd cynnwys newydd yn cael ei wrthod oni bai fod yna fersiwn Gymraeg. Mae gweithdrefn gadarn wedi'i sefydlu i sicrhau bod yr holl gynnwys nad yw wedi'i gyfieithu yn cael ei wrthod a'i anfon yn ôl at y golygydd gwreiddiol i'w gyfieithu. Mae canllawiau golygyddol y tîm a'r golygyddion, ynghyd â'r rhestr gwirio cynnwys, wedi'u diweddaru a'u rhannu. Mae nifer bach iawn o dudalennau yn dal i fod yn Saesneg; fodd bynnag, mae'r rhain i gyd wedi'u hanfon i'w cyfieithu.

7	Cynnwys mewnrwyd staff i gydymffurfio â Safonau 128, 131 a 133 Yr holl gynnwys a swyddogaethau ar gael yn Gymraeg.	Scott McCaffrey	Liam Ellis Thomas Tudor Jones Alaw Hughes Rhwydwaith Llywelyn Lehnert Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg	Tachwedd 2023	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Cario Drosodd i Gynllun Gweithredu 24-25** Mae canllawiau golygyddol y tîm a'r golygyddion, ynghyd â'r rhestr gwirio cynnwys, wedi'u diweddaru a'u rhannu. Mae nifer o dudalennau yn dal i fod yn Saesneg yn unig. Bydd y rhain yn cael eu targedu ar ôl cynnwys mewnrwyd y myfyrwyr.
8	Diweddaru prosesau Adnoddau Dynol ar gyfer newydd-ddyfodiaid i gynnwys cynnig rhagweithiol ynghylch dewis iaith, yn unol â gofynion Safon 106 a 107	Trystan Gwynedd	Thomas Tudor Jones	Rhagfyr 2023	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, y Pwyllgor Llywodraethu, a’r Bwrdd Adnoddau Dynol	**Wedi’i gwblhau** Mae’r contract cyflogaeth yn cynnwys y cynnig.

9	Diweddaru’r broses Asesu Sgiliau Iaith Gymraeg i sicrhau bod rheolwyr recriwtio yn ystyried gofynion ehangach o ran: Safonau’r Gymraeg yn rhan o’r broses recriwtio (yn unol â Safon 145)	Rhian Perridge Thomas Tudor Jones	Huw Williams Llywelyn Lehnert Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg	Mai 2024	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, y Pwyllgor Llywodraethu, a’r Bwrdd Adnoddau Dynol	**Cario Drosodd i Gynllun Gweithredu 24-25** Mae system Kenexa yn cofnodi asesiad ar hyn o bryd. Mae angen gwneud rhagor o waith i ddiweddaru'r broses hon er mwyn iddi fod yn fwy cadarn yn unol â chanllawiau Comisiynydd y Gymraeg. Mae polisi Sgiliau Iaith Gymraeg wedi'i ddrafftio, ac mae cyfarfodydd wedi’u cynnal ag Ysgol y Gwyddorau Cymdeithasol (SOCSI) a’r adran Adnoddau Dynol i ddatblygu'r broses ymhellach. Bydd grŵp gorchwyl a gorffen yn cael ei sefydlu yn 24-25 i gwblhau’r camau gweithredu.
10	Dileu’r polisi Cyflenwi Gwasanaethau a’r polisi Gweithredol cyfredol, gan eu bod yn cynrychioli hen ganllawiau, a’u disodli â dogfennau sy’n amlinellu’r modd y mae'r sefydliad yn bwriadu cydymffurfio â'r Safonau Cyflenwi Gwasanaethau, y Safonau Gweithredol a’r Safonau Polisi	Ian Johnson	Thomas Tudor Jones Llywelyn Lehnert Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg	Rhagfyr 2023	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Wedi’i gwblhau** Cafwyd sêl bendith Bwrdd Gweithredol y Brifysgol ym mis Mehefin 2024 ac maent bellach wedi'u cyhoeddi ar-lein. Mae erthyglau yn Blas i feithrin ymwybyddiaeth wedi'u trefnu ar gyfer 11/09/24 a 09/10/24.

11	Cyhoeddi Polisi ar Ddyfarnu Grantiau a Chymorth Ariannol sy'n cydymffurfio â Safonau 75-79 a 100	Thomas Tudor Jones	RIS, Rheolwyr Ysgolion, Gwasanaeth Arian Myfyrwyr Llywelyn Lehnert Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg	Mawrth 2024	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Cario Drosodd i Gynllun Gweithredu 24-25** Trafodwyd i ddechrau yng nghyfarfod Bwrdd y Gwasanaethau Proffesiynol/y Grŵp Cydymffurfiaeth a Risg ym mis Tachwedd 2023. Mae bellach yn cael ei gyflwyno eto ar ffurf proses asesiad o effaith integredig yng nghyfarfod mis Medi 2024. Y nod yw cael cymeradwyaeth Bwrdd Gweithredol y Brifysgol yn ystod mis Hydref 2024.
12	Datblygu polisi ar ddefnyddio'r Gymraeg yn fewnol yn unol â safon 105	Thomas Tudor Jones Catrin Jones	Charlotte Rodgers, Rheolwr Cyfathrebu Mewnol Rhwydwaith Pwyllgor Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant Llywelyn Lehnert Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg Y Coleg Cymraeg Cenedlaethol	Mawrth 2024	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Cario Drosodd i Gynllun Gweithredu 24-25** Trafodwyd i ddechrau yng nghyfarfod Bwrdd y Gwasanaethau Proffesiynol/y Grŵp Cydymffurfiaeth a Risg ym mis Tachwedd 2023. Mae bellach yn cael ei gyflwyno eto ar ffurf proses asesiad o effaith integredig yng nghyfarfod mis Medi 2024. Y nod yw cael cymeradwyaeth Bwrdd Gweithredol y Brifysgol yn ystod mis Hydref 2024.
13	Diweddaru ffurflenni cais, cynnwys ein tudalennau recriwtio, a dogfennau canllaw ar gyfer recriwtwyr, i	Rhian Perridge Trystan Gwynedd	Thomas Tudor Jones Alaw Hughes	1 Hydref 2023	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp	**Wedi'i gwblhau**

		Liam Ellis			Sicrwydd a	Mae'r ffurflenni cais bellach yn cynnwys cynnig rhagweithiol i gyflwyno ceisiadau yn Gymraeg.

	sicrhau cydymffurfiaeth â Safonau 146 > 149				Risg, y Pwyllgor Llywodraethu, a'r Bwrdd Adnoddau Dynol	Mae'r holl ddeunyddiau ategol hefyd ar gael yn Gymraeg. Bydd gwelliannau i system Kenexa/y system a fydd yn disodlo Kenexa yn ystyried y Gymraeg.
14	Gweithredu datrysiad TG newydd ar gyfer proffiliau staff i sicrhau cydymffurfiaeth â Safon 55	Simon Bleasdale James Hourihan Liam Ellis	Thomas Tudor Jones Alaw Hughes Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg	Diwedd Mai 2023	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Wedi'i gwblhau** Aeth y system yn fyw ym mis Medi 2023 gyda chymorth cyfieithu peirianyddol fel y cytunwyd yng Ngrŵp Gweithredol y Gymraeg.
15	Sicrhau bod disgrifiadau modiwlau yn cael eu darparu yn Gymraeg	Simon Bleasdale James Hourihan	Thomas Tudor Jones Scott McCaffrey Llywelyn Lehnert Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg	Diwedd Mehefin 2023	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Wedi'i gwblhau** Aeth y system yn fyw ym mis Tachwedd 2023 gyda chymorth cyfieithu peirianyddol fel y cytunwyd yng Ngrŵp Gweithredol y Gymraeg.

15a)	Gweithredu proses newydd i sicrhau bod disgrifiadau modiwlau yn rhan o'r broses cymeradwyo modiwlau	Lindsey Jones, Arweinydd y Prosiect Dyfodol Data, y Gofrestrfa	Thomas Tudor Jones Prosiect Dyfodol Data Myfyrwyr a Rhaglenni Alaw Hughes	Yn parhau o hyd	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Cario Drosodd i Gynllun Gweithredu 24-25** Mae'r tîm wedi nodi 10 gweithgor y mae angen eu sefydlu i ganolbwyntio ar welliannau i agweddau penodol ar y broses; mae gan ddau o'r grwpiau hyn ffocws penodol ar y Gymraeg.
16	Sicrhau bod datganiad yn unol â Safon 7 yn cael ei gynnwys ar ohebiaeth a gyhoeddir gan y Brifysgol (electronig ac argraffedig)	Laura Davies Kirsty Alexander Karl Jones	Thomas Tudor Jones Llywelyn Lehnert Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg	Yn barhaus mewn perthynas â chyflwyno brand newydd Negeseuon e-bost i'w	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Wedi'i gwblhau** Mae canllawiau wedi'u diweddaru ar dudalennau'r fewnrwyd – i gynnwys y datganiad ym mhrif gorff y templed llofnod i bawb ei ddefnyddio. Bydd papur pennawd yn cael ei
				cwblhau erbyn diwedd mis Mehefin 2023		ddiweddaru wrth i'r stoc gael ei hailgyflenwi. Bydd y geiriad cytunedig hefyd yn cael ei gynnwys wrth gyflwyno'r brand newydd.

17	Sicrhau bod datganiad yn unol â Safon 52 yn cael ei gynnwys ar ddogfennau Saesneg yn unig (sy’n nodi bod fersiwn Gymraeg ar gael)	Scott McCaffrey David Roylance Helen Beddow Penaethiaid Cyfathrebu Colegau Ben Lewis Laura Roberts	Thomas Tudor Jones Llywelyn Lehnert Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg	Medi 2023	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Wedi’i gwblhau** Cyfarfodydd wedi’u cynnal â thimau canolog, gan gynnwys ein Rheolwr Cyhoeddiadau i godi ymwybyddiaeth am y gofyniad hwn. Rhannwyd yr wybodaeth â’r Penaethiaid Cyfathrebu ym mhob Coleg hefyd. Ers mis Gorffennaf 2023 — mae’r datganiad wedi’i gynnwys yn ein holl gyhoeddiadau recriwtio israddedigion. Mae'r diweddariad i’r Polisi Cyflenwi Gwasanaethau hefyd yn cyfeirio at yr angen i wneud hyn.
18	Sicrhau bod holl gynnwys newydd y wefan yn cael ei gyhoeddi yn Gymraeg ar yr un pryd â'r cynnwys Saesneg, ac adolygu cynnwys presennol	Scott McCaffrey	Liam Ellis Thomas Tudor Jones Alaw Hughes	Rhagfyr 2023	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Wedi’i gwblhau** Bydd cynnwys newydd yn cael ei wrthod oni bai fod yna fersiwn Gymraeg. Mae gweithdrefn gadarn wedi’i sefydlu i sicrhau bod yr holl gynnwys nad yw wedi’i gyfieithu yn cael ei wrthod a'i anfon yn ôl at y golygydd gwreiddiol i'w gyfieithu. Mae canllawiau golygyddol y tîm a'r golygyddion, ynghyd â'r rhestr gwirio cynnwys, wedi'u diweddaru a'u rhannu. Bydd cynnwys presennol yn cael sylw trwy raglen dreigl o ddiweddariadau a reolir gan y Rheolwr Cynnwys Digidol.

19	Sicrhau bod pob ap, o fewn y cwmpas, ar gael yn Gymraeg a bod Safonau'r Gymraeg yn ystyriaeth allweddol yn y broses gaffael ar gyfer apiau newydd	Karl Jones Ashley Cook	Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg	1 Awst 2023	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, y Pwyllgor Llywodraethu, a'r Grŵp Ymgynghori TG	**Wedi'i gwblhau** Mae diweddariadau i'r rhestr wirio TG wedi'u cwblhau a'u rhannu â'r Grŵp Ymgynghori TG i'w defnyddio. Cafwyd adborth bod y ffurflen yn gweithio a bod y broses uwchgyfeirio i'r adran Cydymffurfiaeth a Risg wedi'i sefydlu.
19a)	Sicrhau bod Safonau'r Gymraeg yn cael eu cymhwyso yn ystod unrhyw broses gaffael	Phil Davies	Thomas Tudor Jones			**Wedi'i gwblhau** Mae dogfen gyfarwyddyd ddiwygiedig wedi'i rhannu â chydweithwyr Caffael, ac mae tudalen wedi'i chyhoeddi ar y fewnrwyd. Bydd erthyglau yn Blas hefyd yn meithrin ymwybyddiaeth ymhlith staff.
20	Sicrhau bod prosesau cwynion, disgyblu a chwynion cyflogaeth staff yn cael eu diweddaru i gynnwys cynigion rhagweithiol ynghylch eu hawliau i ddefnyddio'r Gymraeg yn ystod gweithdrefnau	Tanith Lapit Ruth Davies	Thomas Tudor Jones Llywelyn Lehnert Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg	Hyd at ddiwedd Mehefin 2024	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Wedi'i gwblhau** Diweddariadau wedi'u cwblhau i bolisïau Graddau 1-4 a Graddau 5+
20a)	Sicrhau bod prosesau cwynion, disgyblu ac anghydfod myfyrwyr yn cael eu diweddaru i gynnwys cynigion rhagweithiol ynghylch eu hawliau i ddefnyddio'r	Rachel Natton	Thomas Tudor Jones Llywelyn Lehnert Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg		Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor	**Wedi'i gwblhau** Mae'r polisïau'n cynnwys cynigion rhagweithiol i fyfyrwyr ddefnyddio'r Gymraeg yn ystod y prosesau cwyno, disgyblu ac achwyniadau.

	Gymraeg yn ystod gweithdrefnau				Llywodraethu	
21	Adolygu darpariaeth y tu allan i oriau y Ddesg Gwasanaeth TG er mwyn sicrhau bod modd delio â cheisiadau Cymraeg	Owen Hadall	Thomas Tudor Jones Llywelyn Lehnert Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg	Rhagfyr 2023	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Wedi'i gwblhau** Cafwyd cyngor gan Gomisiynydd y Gymraeg, ac fe'i rhannwyd â'r Cyfarwyddwr. Ar ôl ystyried y mater bydd negeseuon wedi'u recordio ymlaen llaw yn sicrhau cydymffurfiaeth â Safonau'r Gymraeg.
22	Edrych ar opsiynau ar gyfer galluogi Dyfeisiau Amlswyddogaeth i ddarparu cyfarwyddiadau panel cyffwrdd dwyieithog	Owen Hadall	Swyddog Cydymffurfio	Bydd pob Dyfais Amlswyddogaeth â phaneli rheoli dwyieithog ar ôl y broses caffael contractau newydd yn ystod 2025.	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Wedi'i gwblhau** Bellach gellir defnyddio'r Gymraeg ar ddyfeisiau cydnaws (ychydig dros 250). Bydd erthyglau yn cael eu cyhoeddi yn Blas ddiwedd mis Medi i feithrin ymwybyddiaeth, bydd arwyddion yn cael eu gosod wrth ymyl y dyfeisiau, a bydd cynnwys ar y fewnrwyd yn cael ei ddiweddaru.

23	Diweddaru polisïau a chanllawiau Cyflenwi Gwasanaethau a Safonau Gweithredol ar-lein i adlewyrchu gofynion safonau 164, 170, 176	Ian Johnson	Thomas Tudor Jones	Diwedd Mehefin 2023	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Wedi'i gwblhau** Mae'r polisïau wedi'u diweddaru, wedi'u cymeradwyo gan Fwrdd Gweithredol y Brifysgol, ac wedi'u cyhoeddi. Mae erthyglau i'w cyhoeddi yn Blas i feithrin ymwybyddiaeth wedi'u trefnu ar gyfer 11/09/24 a 09/10/24.
24	Adolygu model gweithredol Tîm yr Iaith Gymraeg ac adrodd i Fwrdd Gweithredol y Brifysgol	Thomas Tudor Jones Alaw Hughes	Catrin Morgan Paula Sanderson	Cam Un – diwedd Mehefin 2023 Cam 2 – Mehefin 2024	Bwrdd Gweithredol y Brifysgol	**Cario Drosodd i Gynllun Gweithredu 24-25** Mae Bwrdd Gweithredol y Brifysgol wedi cytuno i ddarparu adnoddau ychwanegol i gefnogi'r adran gan gynnwys pum rôl newydd. Bydd adolygiad o ddarpariaeth Ysgolion a Cholegau yn cael ei gwblhau yn ystod 2024-2025.
25	Adolygu'r statws ar alwad i gefnogi ymatebion i digwyddiadau mawr	Thomas Tudor Jones	Catrin Morgan Rashi Jain	Yn parhau o hyd	Aelodau Aur y Tîm Digwyddiadau	**Wedi'i gwblhau** Mae Gwasanaeth Cyfieithu y Tu
		Alaw Hughes			Mawr a Bwrdd Gweithredol y Brifysgol	Allan i Oriau wedi'i sefydlu i ymateb i ddigwyddiadau mawr. Mae yna weithdrefn wedi'i sefydlu gyda'r Rheolwr Parhad Busnes.
26	Meithrin ymwybyddiaeth o gyfeiriadau e-bost @caerdydd.ac.uk a phryd y mae'n ofynnol iddynt gael eu defnyddio	Felicity Jones Ben Rowett	Thomas Tudor Jones		Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Wedi'i gwblhau** Cyhoeddwyd erthygl yn Blas ym mis Ionawr ac mae'r Polisi Cyflenwi Gwasanaethau wedi'i ddiweddaru.

27	Diweddaru'r dudalen mewngofnodi i'r WiFi i gynnwys opsiwn Cymraeg	Felicity Jones	Ian Johnson	Yn parhau o hyd	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Cario Drosodd i Gynllun Gweithredu 24-25** Mae'r adran TG wedi cynhyrchu fersiwn Gymraeg ddrafft a fydd yn cael ei chyflwyno ym mis Medi 2024.

Atodiad B: Cynllun Gweithredu'r Gymraeg 2024-2025

Cam gweithredu wedi'i gwblhau						
Cynnydd da						
Cynnydd cyfyngedig						
Dim cynnydd						
Rhif	**Cam Gweithredu**	**Perchennog y Cam Gweithredu**	**Mewn cydweithrediad â/Rhanddeiliaid allweddol**	**Amserlen**	**Monitro**	**Nodiadau**

1	Ailddatblygu Proses Asesu’r Effaith ar Gydraddoldeb y Brifysgol i sicrhau y rhoddir ystyriaeth fwy cadarn i effeithiau ar y Gymraeg yn unol â'r safonau perthnasol Meithrin ymwybyddiaeth o’r ffurflen frysbennu a monitro cydymffurfiaeth â'r polisi, gan lunio adroddiadau ar gyfer Grŵp Gweithredol y Gymraeg lle bo angen	Thomas Tudor Jones	Angharad Naylor Catrin Jones Deoniaid Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant y Coleg Llywelyn Lehnert Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg	Tachwedd 2025	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Cario Drosodd o Gynllun Gweithredu 23-24** Trafodwyd i ddechrau yng nghyfarfod Bwrdd y Gwasanaethau Proffesiynol/y Grŵp Cydymffurfiaeth a Risg ym mis Tachwedd 2023. Mae bellach yn cael ei gyflwyno eto ar ffurf proses asesiad o effaith integredig yng nghyfarfod mis Medi 2024. Y nod yw cael cymeradwyaeth Bwrdd Gweithredol y Brifysgol yn ystod mis Hydref 2024.
2	Cynnwys mewnrwyd y myfyrwyr i gydymffurfio â Safon 55 > 59. Yr holl gynnwys a swyddogaethau ar gael yn Gymraeg ac eithrio gwybodaeth i fyfyrwyr rhyngwladol yn unig	Scott McCaffrey	Liam Ellis Thomas Tudor Jones Alaw Hughes Awduron Cynnwys Digidol	Ionawr 2025	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, y Pwyllgor Llywodraethu,	**Cario Drosodd o Gynllun Gweithredu 23-24** Bydd cynnwys newydd yn cael ei wrthod oni bai fod yna fersiwn Gymraeg. Mae gweithdrefn gadarn wedi’i sefydlu i sicrhau bod yr holl

			Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg		a'r Bwrdd Adnoddau Dynol	gynnwys nad yw wedi'i gyfieithu yn cael ei wrthod a'i anfon yn ôl at y golygydd gwreiddiol i'w gyfieithu. Mae canllawiau golygyddol y tîm a'r golygyddion, ynghyd â'r rhestr gwirio cynnwys, wedi'u diweddaru a'u rhannu. Mae nifer bach iawn o dudalennau yn dal i fod yn Saesneg; fodd bynnag, mae'r rhain i gyd wedi'u hanfon i'w cyfieithu.
3	Cynnwys mewnrwyd staff i gydymffurfio â Safonau 128, 131 a 133 Yr holl gynnwys a swyddogaethau ar gael yn Gymraeg.	Scott McCaffrey	Liam Ellis Thomas Tudor Jones Alaw Hughes Rhwydwaith Llywelyn Lehnert Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg	Ionawr 2025	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Cario Drosodd o Gynllun Gweithredu 23-24** Mae canllawiau golygyddol y tîm a'r golygyddion, ynghyd â'r rhestr gwirio cynnwys, wedi'u diweddaru a'u rhannu. Mae nifer o dudalennau yn dal i fod yn Saesneg yn unig. Bydd y rhain yn cael eu targedu ar ôl cynnwys mewnrwyd y myfyrwyr.

4	Diweddaru’r broses Asesu Sgiliau Iaith Gymraeg i sicrhau bod rheolwyr recriwtio yn ystyried gofynion ehangach o ran: Safonau’r Gymraeg yn rhan o’r broses recriwtio (yn unol â Safon 145) Dylai hyn gynnwys Polisi Sgiliau Iaith Gymraeg i bennu'r gofynion a'r fframwaith ar gyfer asesu lefelau sgiliau.	Rhian Perridge Thomas Tudor Jones	Angharad Naylor Llywelyn Lehnert Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg	Mawrth 2025	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, y Pwyllgor Llywodraethu, a’r Bwrdd Adnoddau Dynol	**Cario Drosodd o Gynllun Gweithredu 23-24** Mae system Kenexa yn cofnodi asesiad ar hyn o bryd. Mae angen gwneud rhagor o waith i ddiweddaru'r broses hon er mwyn iddi fod yn fwy cadarn yn unol â chanllawiau Comisiynydd y Gymraeg. Mae polisi Sgiliau Iaith Gymraeg wedi'i ddrafftio, ac mae cyfarfodydd wedi’u cynnal ag Ysgol y Gwyddorau Cymdeithasol (SOCSI) a’r adran Adnoddau Dynol i ddatblygu'r broses ymhellach. Bydd grŵp gorchwyl a gorffen yn cael ei sefydlu yn 24-25 i gwblhau’r camau gweithredu.

5	Cyhoeddi Polisi ar Ddyfarnu Grantiau a Chymorth Ariannol sy'n cydymffurfio â Safonau 7579 a 100 Sicrhau bod ymwybyddiaeth o'r polisi hwn yn cael ei feithrin, a all gynnwys hyfforddiant os yw hynny'n briodol	Thomas Tudor Jones	RIS, Rheolwyr Ysgolion, Gwasanaeth Arian Myfyrwyr Llywelyn Lehnert Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg	Tachwedd 2024	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Cario Drosodd o Gynllun Gweithredu 23-24** Trafodwyd i ddechrau yng nghyfarfod Bwrdd y Gwasanaethau Proffesiynol/y Grŵp Cydymffurfiaeth a Risg ym mis Tachwedd 2023. Mae bellach yn cael ei gyflwyno eto ar ffurf proses asesiad o effaith integredig yng nghyfarfod mis Medi 2024. Y nod yw cael cymeradwyaeth Bwrdd Gweithredol y Brifysgol yn ystod mis Hydref 2024.

6	Datblygu polisi ar ddefnyddio'r Gymraeg yn fewnol yn unol â safon 105	Thomas Tudor Jones Catrin Jones	Charlotte Rodgers, Rheolwr Cyfathrebu Mewnol Rhwydwaith Pwyllgor Cydraddoldeb, Amrywiaeth a Chynhwysiant Llywelyn Lehnert Rhwydwaith Hyrwyddwyr y Gymraeg Y Coleg Cymraeg Cenedlaethol	Tachwedd 2024	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Cario Drosodd o Gynllun Gweithredu 23-24** Trafodwyd i ddechrau yng nghyfarfod Bwrdd y Gwasanaethau Proffesiynol/y Grŵp Cydymffurfiaeth a Risg ym mis Tachwedd 2023. Mae bellach yn cael ei gyflwyno eto ar ffurf proses asesiad o effaith integredig yng nghyfarfod mis Medi 2024. Y nod yw cael cymeradwyaeth Bwrdd Gweithredol y Brifysgol yn ystod mis Hydref 2024.
7	Gweithredu proses newydd i sicrhau bod disgrifiadau modiwlau yn rhan o'r broses cymeradwyo modiwlau	Lindsey Jones, Arweinydd y Prosiect Dyfodol Data, y Gofrestrfa	Thomas Tudor Jones Prosiect Dyfodol Data Myfyrwyr a Rhaglenni Ian Cottrell	I'w gadarnhau	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Cario Drosodd o Gynllun Gweithredu 23-24** Mae'r tîm wedi nodi 10 gweithgor y mae angen eu sefydlu i ganolbwyntio ar welliannau i agweddau penodol ar y broses; mae gan ddau o'r grwpiau hyn

						ffocws penodol ar y Gymraeg. Nid yw'r ateb presennol yn darparu gwasanaeth digonol ac mae angen ystyried opsiynau pellach.
8	Adolygu model gweithredol Tîm yr Iaith Gymraeg ac adrodd i Fwrdd Gweithredol y Brifysgol	Thomas Tudor Jones Alaw Hughes	Catrin Morgan Paula Sanderson	2024-2025	Bwrdd Gweithredol y Brifysgol	**Cario Drosodd o Gynllun Gweithredu 23-24** Mae Bwrdd Gweithredol y Brifysgol wedi cytuno i ddarparu adnoddau ychwanegol i gefnogi'r adran gan gynnwys pum rôl newydd. Bydd adolygiad o ddarpariaeth Ysgolion a Cholegau yn cael ei gwblhau yn ystod 20242025.
9	Y dudalen mewngofnodi i'r WiFi i'w diweddaru i gynnwys opsiwn Cymraeg	Felicity Jones	Non Ellis	Tachwedd 2024	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	**Cario Drosodd i Gynllun Gweithredu 24-25** Mae'r adran TG wedi cynhyrchu fersiwn Gymraeg ddrafft a fydd yn cael ei chyflwyno ym mis Medi 2025.

10	Archwilio opsiynau i gynyddu'r defnydd o'r Gymraeg ar gymwysiadau TG	Owen Hadall Helen Dennis Ashley Cook Matthew Brockway Steve Moore	Thomas Tudor Jones	Blwyddyn Academaidd 24-25	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	Bydd diweddariad yn cael ei ddarparu yng nghyfarfod nesaf Grŵp Gweithredol y Gymraeg ym mis Ionawr.
11	Creu cefndir digidol sy'n cynnwys y logo siaradwr Cymraeg i'w ddefnyddio ar draws safleoedd fideogynadledda digidol er mwyn meithrin ymwybyddiaeth o sgiliau Cymraeg ein staff	Non Ellis	Thomas Tudor Jones Amy Stackhouse	I'w gadarnhau	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	
12	Datblygu canllaw cyfieithu ar y pryd i egluro pryd y mae'n rhaid darparu'r gwasanaeth hwn ac i annog rhagor o ddefnydd a chynefindra â'r swyddogaeth wrth ddefnyddio Teams, Zoom ac yn ystod digwyddiadau wyneb yn wyneb	Ian Cottrell	Thomas Tudor Jones	Tachwedd 2024	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	
13	Datblygu ffurflen gais electronig ar gyfer cyfieithu ar y pryd i'w defnyddio ledled Prifysgol Caerdydd	Ian Cottrell	Thomas Tudor Jones	Tachwedd 2024	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor	

					Llywodraethu	
14	Lansio ymgyrch i annog staff i ysgrifennu yn Gymraeg ac i'r gwaith gael ei brawfddarllen gan y gwasanaeth cyfieithu	Ian Cottrell	Thomas Tudor Jones			
15	Creu ymgyrch i annog staff i ddiweddaru/gwblhau'r wybodaeth am eu sgiliau iaith ar y System Adnoddau Dynol	Caroline Clarke Thomas Tudor Jones		Ionawr 2025	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	
16	Trefnu hyfforddiant i gadeiryddion pwyllgorau ar ddefnyddio Cymraeg achlysurol yn ystod cyfarfodydd pwyllgorau	Thomas Tudor Jones Ruth Davies	Anna Jones	Chwefror 2025	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	

17	Cyhoeddi agenda cyfarfodydd y Cyngor a'r Senedd yn ddwyieithog gyda nodyn i annog cadeiryddion i agor cyfarfodydd yn ddwyieithog	Thomas Tudor Jones Ruth Davies	Ian Cottrell	Ionawr 2025	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	
18	Holi aelodau pwyllgorau ar ddechrau'r flwyddyn am eu dewis iaith i bennu a oes angen gwasanaeth cyfieithu ar y pryd mewn cyfarfodydd pwyllgorau	Ruth Davies	Ian Cottrell	Ionawr 2025	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	
19	Diweddaru'r canllawiau ADP i gyfeirio at feithrin sgiliau Cymraeg	Hayley Beckett Beth John Thomas Tudor Jones		Ionawr 2025	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	

20	Diweddaru'r canllawiau DPP presennol i gynnwys adran ar gyfer rheolwyr llinell sy'n delio â cheisiadau am hyfforddiant sgiliau Cymraeg (gan gynnwys cyfeiriad at yr anghenion busnes, dosbarthiadau yn ystod oriau gwaith, nid yn ystod amser cinio, amser ar gyfer, ac ati)	Hayley Beckett	Thomas Tudor Jones	Ionawr 2025	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	
21	Adolygu cwestiynau'r broses ymrestru sy'n ymwneud â sgiliau Cymraeg myfyrwyr i adlewyrchu lefelau ALTE	I'w gadarnhau	Thomas Tudor Jones Angharad Naylor	Chwefror 2025	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	
22	Adolygu'r broses ar gyfer gwneud cais am lety Cymraeg i annog gwell ymwybyddiaeth	I'w gadarnhau	Thomas Tudor Jones Angharad Naylor	Chwefror 2025	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	
23	Ystyried archwiliad mewnol/ymarfer cwsmer cudd i brofi lefelau cydymffurfiaeth	Thomas Tudor Jones Angharad Naylor	Catrin Morgan	Yn parhau o hyd	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r	

					Pwyllgor Llywodraethu	
24	Adolygu'r broses ymsefydlu er mwyn annog mwy o ddealltwriaeth o'r Gymraeg ar gyfer newydd-ddyfodiaid (gan gynnwys ar lefel gorfforaethol, ac ar lefel Ysgol a Choleg).	Beth John Liam Morgan Thomas Tudor Jones Catrin Jones	Angharad Naylor	Mawrth 2025	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	
25	Adolygu'r prosbectws a'r deunydd cyhoeddusrwydd cysylltiedig er mwyn sicrhau cynnig Cymraeg mwy rhagweithiol	Laura Davies Thomas Tudor Jones Catrin Jones	Angharad Naylor	Yn parhau o hyd	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	
26	Diweddaru'r modiwl gorfodol Ymwybyddiaeth o’r Gymraeg	Thomas Tudor Jones Non Ellis Caroline Clarke		Ionawr 2025	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	

27	Rhoi gwahoddiad TEAMS dwyieithog ar waith yn ddiofyn	Ben Rowett Thomas Tudor Jones		Yn parhau o hyd	Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	
28	Datblygu hyfforddiant i staff sy'n darparu cyngor ynghylch gyrfaoedd ar fanteision y Gymraeg yn y sector cyflogaeth	I'w gadarnhau	Thomas Tudor Jones		Grŵp Gweithredol y Gymraeg, y Grŵp Sicrwydd a Risg, a'r Pwyllgor Llywodraethu	